

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 8. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inostranstvo 10 L.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Kraljevini Italiji in inostranstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Velik govor kancelarja Hitlerja

Izražajoč priznanje nemški in zavezniški oboroženi sili je napovedal skorajšnje nove uspehe in nadaljevanje borbe do končne zmage

Berlin, 4. okt. s. Ob priliki vsakoletnega zborovanja ob otvoritvi akcije za zimsko pomoč je govoril nemški državni poglavar in kancelar tudi večer pred veliko množico ljudi, ki se je zbrala v Sportni palači. Zborovanje je otvoril propagandni minister dr. Goebbels, ki je podal bilanco zadnje akcije za zimsko pomoč. Njeni dohodki so dosegli nad 916 milijonov mark.

Pred novimi uspehi na vzhodu
Kancelar Hitler, ki je prišel nalašč za to priliko z vzhodne fronte v Berlin, je napovedal nove velike uspehe, ki bodo doseženi z operacijami, ki so se na vzhodni fronti pričele pred 48 urami. Obeležil je gigantno borbo nemškega naroda, ki jo je pričel 23. jun., a proti sovražniku Evrope. Opozoril je, da je ta borba predhodnik nove dobe in da ima Nemčija namen uničiti boljševiško silo na evropskih mejah. Ta njen program datira že od leta 1933. Nemčija je imela že od vsega početka na svoji strani predvsem Italijo, s katero je veževo zavezništvo, pa tudi njegove osebne prijateljske vezi.

Zahrbtnost Rusije
Državni poglavar je reagiral na sovražno propagando in je še enkrat poudaril, da je vojno izvala Velika Britanija pod vplivom židov in mednarodnega frazmozona, ki se dobro zavedajo, koliko težkih žrtve zahteva sleherni vojna. Zaradi posledic, ki jih bo ta vojna imela v prihodnjih 100 letih, je Hitler dejal, jo je skušal preprečiti. Dejansko je postal v ta namen nemške zastopnike v Moskvo, da bi dosegli kak sporazum. Rusija pa se je med tem mrzlično in zvijačno pripravljala na vojno proti Nemčiji. Nemške meje so bile od dne do dne bolj ogrožene. Sovražnik je imel namen napasti nemško vojsko od zadaj.

Nesprejemljive zahteve Stalina
Obisk Molotova v Berlinu bi bil moral razjasniti vse položaje, toda Stalinov odposlanec je postavil Nemčijo pred nesprejemljive pogoje, namreč pred naslednje štiri zahteve:

1. Likvidacija Finske.
2. Prepuščenje Rumunske njenim usodi (čeprav je Hitler tej državi dal svojo besedo).
3. Pristanek na razmestitev sovjetskih posadk v Bolgariji.
4. Prepuščenje oporišč ob Dardanelih Rusiji.

Te zahteve niso bile sprejemljive. Tedaj je dejal Hitler, sem dokončno razumel, da bo treba biti zelo previden. Potreben pa je bil hkrati strog molk o vsem tem, ker bi sleherni znak lahko pomenil žrtvovanje velikega števila nemških vojakov. V trenutku, ko se zavedam, da se nekdo pripravljala, da bi streljal name, streljam seveda jaz sam prvi. Bila je to odločitev, najstrašnejša v mojem življenju.

Sovražni odpor je že strl

Od 22. junija dalje, ko so se operacije pričele, se je razvijalo vse v popolnem redu in skladu s pripravljenimi načrti. Iniciativa je bila vselej v naših rokah, kakor se je to dogajalo že pri prejšnjih pohodih. Nemške čete so znova izpricale svoje izredne sposobnosti. Nismo se zmotili ne glede našega orožja, ne glede naše organizacije, ne glede odporne sile in sodelovanja notranje fronte z oboroženo silo. Le tega nismo pričakovali, da se je sovražnik v toliki meri pripravil in je za las Nemčija in Evropa nista bili prevarani. Šele danes lahko trdim, da je sovražni odpor že strl in da si sovražnik zlepa ne bo več opomogel. To izjavo je vsa dvorana sprejela z ogromnim navdušenjem. Na evropskih mejah, je Hitler nadaljeval, se doslej še nikoli ni pojavila takšna nevarnost, kakor jo predstavljajo boljševiške oborožene sile. Zaradi svoje sposobnosti in požrtvovalnosti naših vojakov pa je bilo mogoče to nevarnost odstraniti. Evropi je prvič spet odleglo.

Nemški zavezniki
Na severu se bori majhen narod junakov: Finska, na jugu Rumunija, ki je premagala izredno hudo notranjo krizo, se zavrnila pod vodstvom odločnega in pogumnega moža. Od arktičnega do črnega morja so se razvrstili Finci, Italijani, Madžari, Rumuni, Slovaki, Hrvatje, Španci, Belgijci, Nizozemci, Danci, Norvežani in deloma Francozi. Ko je Hitler omenil sodelovanje italijanskih oboroženih sil na vzhodni fronti, ga je množica prekinila in mu navdušeno ploskala.

Absolutna resničnost nemških vojnih poročil

Hitler je nato govoril o zmagovitih pohodih, ki jih je doslej doživela Nemčija in je naglasil, da so podatki v nemških vojnih poročilih absolutno resnični, kakor so to doslej dokazali tudi vsi dogodki. V Rusiji, je Hitler dejal, smo dejansko mi, nikakor pa niso Rši na redu. O veličini borbe glasno pričajo naslednji podatki: Do danes so Nemci ujeli 2.500.000 ruskih oficirjev in vojakov, zaplenili 22.000 topov, uničili ali zaplenili 18.000 tankov. Se-streljenji ali na posameznih zletiščih uničenih je bilo v tem času 14.500 letal.

Priznanje nemški vojski
Sovražnik je enostavno zverinski in na njem ni nič človeškega. Če je še kdo simpatiziral s komunističnimi idejami, vam lahko sedaj zagotovim, je Hitler poudaril,

da se bo vrnil iz Rusije popolnoma ozdravljen. 5 milijonov vojakov bo lahko, ko se bodo vrnil s pohoda, pripovedovalo resnico o raju delavcev in kmetov. Na stroške naroda, ki so ga poglajali v najhujšo bedo, so v Rusiji zgradili eno samo ogromno tovarno orožja za borbo proti Evropi. Proti temu orjaškemu sovražniku so naši vojniki dosegli odločilne zmage. Ni dovolj pohval, da bi bilo mogoče poplačati požrtvovanje in zgledno junaštvo pehote v borbah na tej fronti. Pešadijske divizije so prekorale na tisoče kilometrov. V tem jih v vsej zgodovini nihče ni prekosil.

Neizčrpne rezerve municije in orožja
Inženjske čete so že obnovile 25.000 km sovjetskih železnic. Rezerve municije

Operacije uspešno napredujejo

Uspeh nemških čet pred Petrogradom, ki je pod stalnim topniškim ognjem — Letalski napadi na Moskvo in druge vojaške naprave

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 3. okt. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu so se operacije uspešno nadaljevale.

Bojna letala so bombardirala v noči na 3. oktober z opaznim učinkom vojaške naprave v Moskvi, kakor tudi važne oboroževalne tvornice južnovzhodno od Harjkova.

Močan oddelek bojnih letal je v poslednji noči vnovič napadel angleško ladjedelnisko središče v New Castlu in sicer s temeljitim učinkom. Nadležni letalski napadi so bili usmerjeni proti vojaški vazum napravam ob angleški vzhodni in južnovzhodni obali, kakor tudi proti več letališčem.

Na področju Rokaškega preliva so se-strelili večerjem nemški lovel 9, enote vojne mornarice pa 3 angleška letala.

V severni Afriki so bombardirali nemški lovel dne 1. oktobra pristaniške naprave v Marsa Matruhu in Tobruku. Enote nemške vojne mornarice so sestrelile ob libijski obali tri angleška letala.

Sovražna letala niso priletela niti podnevi niti ponoči na nemško ozemlje.

Nemci zavzeli Carskoje Selo

Berlin, 4. okt. s. V borbah zapadno od Petrograda so nemški oddelki zavzeli Carskoje Selo. Ruske baterije v Kronštatu so si zmanj prizadevale, da bi zadržale nemško prodiranje. S svojim ognjem so povzročile le veliko razdejanje v parku okrog Sela. Sprčo hudega odpora sovjetskih čet so jim bile prizadejane krvave izgube. Nemci so se polastili graščine, ki ni bila mnogo poškodovana. Umikajoči se sovjetski oddelki so skušali grad zažgati, toda nemški vojniki so požar pogasili.

Obstreljevanje Petrograda

Berlin, 4. okt. s. Večera so se letalski napadi na industrijske naprave in skladišča v Petrogradu nadaljevali. Pa tudi nemško topništvo je učinkovito obstreljevalo pristaniške in ladjedelniske objekte v Kronštatu in Oranienbaumu. Ponovno je bila zadeta neka sovjetska 3.000-tonska ladja.

Letalski napadi na Moskvo

Berlin, 4. okt. s. Pri zadnjem letalskem napadu na Moskvo so nemška letala posebno intenzivno bombardirala objekte velikih avtomobilskih tovarn Kirova. V teh

in orožja, ki si jih je nabrala Nemčija, so tolikšne, da bo mogoče omejiti izdelovanje teh vojnih potrebščin, ker je Nemčija pripravljena na borbo proti slehernemu nasprotniku. Nemški narod naj pomni te moje besede, je dejal.

Povezanost notranje fronte

Ob zaključku je Hitler očrtal okvir obdobja vredne povezanosti nemške notranje fronte in je opozoril na načrte, ki jih namerava izvesti na socialnem področju po zmagoviti zaključitvi vojne. Le, če bo nemški narod ostal zedinjen, mu bo vse skrbstvo in vsa akcija za zimsko pomoč dejansko v pomoč.

Množica je ob zaključku privedla znova ogromne manifestacije za Hitlerja in nemške oborožene sile.

tovarnah je zaposlenih 40 do 50 tisoč delavcev. Letalski napad je bil zelo učinkovit in pri poznejših izvidniških poletih so nemški letalci ugotovili, da so bili vsi tovarniški objekti zadeti. Povsod je bilo opaziti ogromno razdejanje.

Čestitke generala Kleista ekspedicijskemu zboru italijanskemu

Z ukrajinske fronte, 4. okt. s. General Kleist je poslal poveljniku italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji naslednje brzojavko:

Srečen sem, da mi je bilo mogoče italijanskemu ekspedicijskemu zboru dati priliko, da je izvedel samostojno vojno operacijo. Akcija italijanskih čet je v polni meri izpolnila moje pričakovanje. Zaradi lepega uspeha izražam italijanskemu ekspedicijskemu zboru svojo pohvalo in moje čestitke.

Letalske izgube

Berlin, 4. okt. s. V vesteh, ki prihajajo z vzhodne fronte, so bili objavljeni podatki, po katerih je sovjetsko letalstvo v četrtak izgubilo skupno 42 letal. Izmed teh je bilo 37 sestreljenih v letalskih spopadih, tri pa je snelo iz zraka protiletalsko topništvo.

Spopadi na morju

Helsinki, 4. okt. s. Službeno je bila tu objavljena, da so v četrtak zvečer finski torpedni čolni potopili tri moderne 500-tonske sovjetske vlačilce, ki so se pojavili v bližini Suursaarija. Sovražni torpedni čolni pa so poskušali napasti finske ladje v bližini obale. Napad se je ponesrečil. En ruski torpedni čoln so potopili finska letala.

Halifaxovo sporočilo Rooseveltu

New York, 4. okt. s. Listi poročajo, da je lord Halifax takoj po svojem povratku iz Londona obvestil predsednika Roosevelta, da je takojšnja pomoč v vojnih potrebščinah in ljudih iz Zedinjenih držav za Sovjetsko Rusijo življenjskega pomena.

Oseba pisma Churchilla in Roosevelta Stalinu

Stockholm, 4. okt. s. »Dagens Nyheter« je objavil poročilo iz Londona, po katerem je bila večera na Kremliju angleško-ameriška tiskovna konferenca, na kateri sta podala nekaj izjav dva delegata Anglije in Zedinjenih držav na moskovski konferenci. Tokrat sta prvič povedala, da sta ob prihodu v Moskvo izročila Stalinu dve osebni pismi Churchilla in Roosevelta. Harri-man je v svoji izjavi še dodal, da bo skupina ameriških strokovnjakov ostala še nekaj časa v Moskvi.

Finska ne bo sklenila separatnega miru

Stockholm, 4. okt. s. Finski trgovinski minister Tanner, se je na svojem potovanju nazaj na Finsko ustavil v Stockholmu. Novinarjem je izjavil, da Finska nikoli ne bo sklenila separatnega miru z Rusijo. Minister se je nekoliko pritožil, češ da stališče, ki ga je zavzela švedska javnost, ni bilo tako solidarno s Finsko, kakor v prejšnji finski vojni z Rusijo in kakor bi bilo to pričakovati sprito skladnosti idej in interesov obeh skandinavskih držav. Izrazil je nado, da bo mogoče tradicionalno finsko-švedsko prijateljstvo še bolj poglobiti.

Bombe su Cipru, Tobruk e Marsa Matruh

Notevoli danni e incendi alle basi aeree colpite — Un Hurricane e il suo pilota catturati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 3 ottobre il seguente bollettino di guerra n. 488:

Reperti della della R. Aeronautica hanno nuovamente attaccato nella giornata di ieri le basi aeree dell'isola di Cipro causando incendi notevoli.

In Africa settentrionale unità della nostra aviazione e apparecchi germanici

hanno ripetutamente bombardato importanti obiettivi terrestri nella zona di Tobruk e Marsa Matruh e hanno colpito aeroporti avanzati del nemico.

La città di Bengasi ha subito un'altra incursione aerea. Un velivolo Hurricane è stato costretto ad atterrare nelle nostre linee. L'ufficiale pilota è stato catturato.

In Africa orientale nulla di notevole da segnalare.

Bombe na Ciper, Tobruk in Marsa Matruh

Znatna škoda in požari na zadetih letalskih oporiščih — En „Hurricane“ zaplenjen in njegov pilot ujet

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil dne 3. oktobra naslednje vojno poročilo št. 488. Oddelki Kr. letalstva so večeraj ponovno napadli letalska oporišča na otoku Cipru, kjer so povzročili pomembne požare.

V severni Afriki so enote našega letalstva in nemška letala ponovno bombardirala važne zemeljske objekte okrog Tobruka in Marsa Matruha in zadeli eno izmed izpostavljenih sovražnih letališč.

Mesto Bengazi je doživelo nove letalske napade. Letalo tipa Hurricane je moralo pristati za našimi črtami. Častnik-pilot je bil ujet.

V vzhodni Afriki nič omembe vrednega.

Z vojne področja, 4. okt. s. Italijanska letala so predvečerajšnjim hudo bombardirala sovražna letališča v Bir Abu Smeitu in Abu Niniru. Na obeh oporiščih so bili zadeti hangarji in poškodovana letala, ki so bila na vzletiščih. Druga letala so z velikim uspehom bombardirala vojaške taborišča, skladišča, barake in postojanke angleškega topništva v Marsa Matruhu. Italijanski in nemški bombniki so iznova z velikim uspehom bombardirali tudi sovražne postojanke na področju Tobruka.

15. fašistični nabori v Italiji

Rim, 4. okt. s. Odredbeni list fašistične stranke je objavil, da bodo v nedeljo 15. fašistični nabori. Naborne svečanosti se bodo vršile v popoldanskih urah po vseh pokrajinskih mestih. Pripadniki fašističnih mladinskih organizacij, ki ob tej priliki preidejo v vrste članov fašističnih bojnih organizacij, bodo v sprevidnih dneh pred fašistične spomenike in se poklonili padlim revolucionarjem. Poklonitev se bodo udeležili tudi zastopniki upravnih in se pose-

bej šolskih oblasti, vojske ter bojevnih sil in invalidskih in delavskih organizacij. Naborniki bodo nato svečano zapriženi. Pri svečanostih se bodo še posebej spomnili v sedanji vojni padlih fašistov in nato razdelili znake »Vincere« sinovom bojevnikov. Manifestacije se bodo zaključile s prepevanjem bojnih in revolucionarnih pesmi in oddelki se bodo nato v sprevidnih dneh vrnili v svoje prostore.

Obletnica vladanja kralja Borisa

Velika zborovanja po vsej državi

Sofija, 4. okt. s. Večera so v Bolgariji praznovali obletnico vladanja kralja Borisa. Ob tej priliki so priredili po raznih bolgarskih mestih cele vrste zborovanj, na katerih je govorilo tudi več članov vlade.

Obenem so bili gojenci delovne vojske, ki so dovršili svojo izobrazbo v okviru posebne svečanosti, imenovani za podporodnike.

Na tej vojaški svečanosti je govoril vojni minister Daskalov. Poudaril je, da so Bolgari mladi in delovni narod. Delovna služba se je v Bolgariji spremenila v vojaško, njenim pripadnikom pa so se zaradi tega njihove naloge podvojile. Z njimi so bile izpolnjene mobilizirane oborožene sile in nadomeščene inženjerske čete. Poudaril je, da je sam kralj Boris vsestransko podpiral bolgarsko delovno službo.

Na velikem zborovanju v Sofiji je govoril notranji minister Gabrovski. Tudi on je govoril o velikih nalogah, ki sedaj čakajo bolgarski narod. Bolgarija je na križišču balkanskega polotoka in zato je dežela velikega strateškega pomena. Njeni sovražniki so se vselej ozirali nanjo, toda bolgarski narod je bil zmerom trden in

odločen in se je zavedal svoje misije. Treba je, da vsi Bolgari sodelujejo z vlado, ker je razdobje strank za vselej končano. Kralj Boris je najboljši odraz nove Bolgarije.

Minister za javna dela Vasilev je govoril na zborovanju v Dobriču. Svet preživlja, je dejal, odločilne dneve. Anglija, Zedinjene države in Sovjetska zveza hočejo za vsako ceno ohraniti stari red. Zato se mladi in jaki evropski narodi skupno z Japonci bore za višjo pravico. Konec sedanje orjaške borbe bo usodnega pomena tudi za bodočnost in neodvisnost Bolgarije. Zato je njena pot jasna. Minister je hudo napadel angleškega zunanjega ministra zaradi njegovih izjav, češ, da bo Bolgarija hudo poplačala svoje zavezništvo z osjo, pa tudi boljševiško Rusijo, ki je hotela izsiliti leta 1940. zavezništvo z Bolgarijo, da bi se lahko polastila Dardaneljskih ožin in spremenila bolgarsko delovanje v balkansko-sovjetsko republiko. Sodelovanje Bolgarije z osjo v polni meri odgovarja neposrednim bolgarskim življenjskim interesom. Govori vseh treh bolgarskih ministrov so napravili v bolgarski javnosti globok vtis.

Vojvoda Spoletski sprejel ustaško odposlanstvo

Rim, 4. okt. s. Tajnik ustaškega pokreta dr. Lorković je opravil večeraj celo vrsto obiskov v Rimu. Povsod je bil sprejet z velikimi simpatijami. Ogledal si je mnoge zanimivosti mesta ter obiskal fašistične organizacije. Na tej poti ga je spremljal rimski zvezni tajnik.

Popoldne je dr. Lorković in njegove sodelavce sprejel Nj. Kr. Visočanstvo Spoletski Vojvoda, ki je hrvatsko delegacijo dolgo pridržal v prisrčnem razgovoru. Zvečer je bila delegacija v gosteh pri hrvatskem poslaniku v Rimu. Danes se vrne v Zagreb.

Japonski protest v Iranu

Tokio, 4. okt. s. Iz pooblaščenega vira se je izvedelo, da je japonska vlada poslala iranski vladi energično protestno noto, ker je iranska vlada japonskemu poslanstvu v Teheranu odrekla diplomatske privilegije in tudi pravico do nedotakljivosti njegove korespondence in diplomatskih pošilk. Takajšnji krog opozarjajo, da je postopanje iranske vlade docela v nasprotju z mednarodnimi pravnimi določbami in običaji. Iranska vlada je očitno ravnala pod pritiskom Anglije.

Avstralska vlada podala ostavko

Bangkok, 4. okt. s. Izvedelo se je, da je avstralska vlada v poslanski zbornici doživela poraz. Ostala je v manjšini s 33 protti 36 glasovom. Zaradi tega je vlada, ki jo je doslej vodil Fadden, podala ostavko. Predlog o nezaupnici je sestavila laburistična frakcija. Pončji je iz Camberre prispele vest, da je bil mandat za sestavo nove vlade poverjen laburističnemu prvaku Johnu Curtilu.

Smrtne obsodbe v Eanatu

Osijek, 4. okt. s. Vojaško sodišče je večeraj razpravljalo o obtožbi dveh srbskih študentk, ki sta bili obtoženi, da sta izvršili nekaj napadov na nemške trgovine. Nekaj teh trgovin je bilo razdejanih. Med nemškimi osebjem je bilo tudi nekaj slovenskih žrtv. Ena izmed obtoženk je bila obsojena na smrt, druga na 14 let prisilnega dela. V Segedinu pa je vojaško sodišče obsodilo na smrt vojdo tajne komunistične stranke na bivšem jugoslovanskem ozemlju, ki je bilo priključeno Madžarski. Bil je obtožen sabotažnih dejanj, požiganja žita in propagande med kmečkim prebivalstvom, da bi ščitilo sovjetske padalce. Smrtna obsodba je bila takoj izvršena.

Obnavljajte naročnino

L'Ecc. Renato Ricci ospite gradito di Lubiana

Festose accoglienze alla stazione — Il Ministro alla sede della Federazione dei Centri di Assistenza e tra gli operai di uno stabilimento cittadino

Lubiana, 4. ottobre. Il Ministro delle Corporazioni l'Eccellenza Renato Ricci. Alla stazione, tutta pavesata di bandiere, è stato ricevuto dall'Alto Commissario l'Eccellenza Emilio Grazioli, dal Comandante del Corpo d'Armata il generale Mario Robotti e da altri funzionari dell'Alto Commissariato, dai rappresentanti del Partito, dal vice-sindaco dott. Vladimiro Ravnihar e direttore delle ferrovie in provincia ing. Kavčič. Erano presenti pure il capo gabinetto dell'Alto Commissario Bisia, il Vicecomandante della Federazione dei Centri di Assistenza Ettore Gatti, il questore Messana, la fiduciaria del Fascio femminile De Vecchi ed altri.

Minister Ricci med nami

Danes je slovesno otvoril Ljubljanski velesejem

Ljubljana, 4. oktobra. Za vsak velesejem je Ljubljana sprejemala odlične goste. Še posebno slovesno pa je bil včeraj sprejet v naši sredi Minister za korporacije Eksk. Renato Ricci. Ljubljanska železniška postaja je bila za to priliko okrašana z nešteti državnimi trobojnicami in z zelenjem. Ob robu perona so položili preproge vse do izhoda iz postojla. Na peronu je bila postrojena častna četa Grenadirjev z zastavo in godbo. Zastopani je bil številni oficirski zbor, predstavniki oblastev in korporacij, med njimi najvidnejši komandant armadnega zbora Eksk. Mario Robotti, podžupan dr. Vladimiro Ravnihar in železniški direktor inž. Kavčič. Navzočni so bili tudi šef kabineta pri Visokem Komisarjatu Bisia, podpoveljnik centra Ettore Gatti, major Lombardi, Kvestor Messana, poverjenica ženskega Fašija ga. De Vecchijeva z mnogimi članicami. Kmalu po 12. se je pripeljal na postajo Visoki Komisar Eksk. Emilio Grazioli, se pozdravil z navzočimi predstavniki in pregledal častno četo vojakov. Godba je

zaigrala pozdravno koračnico. Do prihoda vlaka se je Visoki Komisar živahno razgovarjal z odličniki, ki so bili zbrani na peronu. Z nekaj minutami zamude je malo pred pol eno prišel na postajo redni tržaški brzovlak. V salonskem vozu, ki mu je bil priključen, se je pripeljal na obisk v Ljubljano in otvoritev letošnjega velesejma Minister za korporacije Eksk. Renato Ricci. Pozdravil in rokoval se je z navzočimi predstavniki, potem pa je sprejel raport poveljajočega častnika. Godba je igrala pozdravno koračnico, medtem ko je visoki gost pregledal častno četo. Za kratek čas je Visoki Komisar Eksk. Grazioli povabil Ministra Riccija v kolodvorsko čakalnico, ki je bila slavnostno urejena za visoki obisk. Minister Ricci in Visoki Komisar sta se nato poslovala od ostalih predstavnikov in se s avtomobilom odpeljala. Pred kolodvorom je bila zbrana velika množica ljudi, ki so sprejeli visokega gosta. Mesto je bilo okrašeno z zastavami, kar je dajalo slovesen uvod za današnji otvoritev velesejma.

Un'alta onorificenza al Vescovo

La Maestà del Re Imperatore su proposta del Duce di «motu proprio» Sovrano ha insignito l'Ecc. mon. Gregorio Roman, vescovo di Lubiana, della Commenda dell'Ordine della Corona d'Italia.

Visoko odlikovanje škofa

Nj. Vel. Kralj in Cesar je na Ducejev predlog iz lastnega suverena nagiba odlikoval Eksk. msgr. Gregorija Rožmana, ljubljanskega škofa s komturjskim odlikovanjem reda italijanske krone.

Onorificenze Sovrane

Con «motu proprio» Sovrano su proposta del Duce, è stata conferita la Croce di Cavaliere Ufficiale della Corona d'Italia all'avvocato Giorgio Adlesič, Sindaco di Lubiana.

Con «motu proprio» Sovrano su proposta del Duce il dott. Giovanni Pless è stato nominato Cavaliere dell'Ordine della Corona d'Italia.

Visoki odlikovanji

V Suverenom «motu proprio» je bil na Ducejev predlog podeljen križ častniškega viteza reda italijanske Krone odvetniku dr. Juriju Adlesiču, ljubljanskemu županu. S Suverenom «motu proprio» je bil dr. Ivan Pless na Ducejev predlog imenovan za viteza reda italijanske Krone.

Il nuovo rettore dell'Alto Commissario

Ieri mattina l'Alto Commissario ha ricevuto al palazzo di Governo il nuovo rettore dell'Università, prof. Emilio Kos, che era accompagnato dal segretario dell'Università dott. Sketelj. Il prof. Kos gli ha portato il deferente saluto suo, degli insegnanti e degli studenti dell'Ateneo. L'Alto Commissario ha ricambiato cordialmente il saluto rivolto e ha intrattenuto il prof. Kos intorno ai vari problemi dell'Università di Lubiana.

Novi rektor pri Visokem Komisarju

Ljubljana, 4. oktobra. Včeraj dopoldne je Visoki Komisar v vladni palači sprejel novega vseučiliškega rektora prof. Emila Kosa, ki ga je spremljal vseučiliški tajnik dr. Sketelj. Prof. Kos je Visokemu Komisarju izrazil udane pozdrave in svojem imenu kakor tudi v imenu profesorstva zboru in vseh vseučilišnikov. Visoki Komisar se je prisrčno zahvalil za pozdrav in je pridržal prof. Kosa v razgovoru o različnih vprašanjih, ki se tičejo ljubljanskega vseučilišča.

Il Governo Fascista per la Fiera di Lubiana

Il Ministro delle Corporazioni ha concesso, per le spese di organizzazione della Fiera di Lubiana, una somma di lire 1.000.000, con contributo straordinario di L. 100.000.

Fašistična vlada za Ljubljanski velesejem

Ljubljana, 3. oktobra. Tiskovni urad Visokega komisarjata sporoča: Minister za korporacije je dovolil Ljubljanskemu velesejmu izredno podporo 100 tisoč lir za kritje stroškov te važne gospodarske prireditve.

Ljubljanski velesejem bo letos, kakor so pokazale velikopotezne priprave in ogromna udeležba razstojalcev, med katere spadajo tudi največja italijanska vojna, lajediniška in strojna industrijska podjetja, prireditelj, ki bo v polni meri uveljavila vse prednosti, ki jih ima italijanska proizvodnja pred ostalimi v Evropi. Temu njenemu posebnemu pomenu je hotela dati rimska vlada velik poudarek s tem, da je korporacijsko ministristvo naklonilo tako izredno velik prispevek k stroškom za to prireditev. Poleg tega pa ima da korporacijskega ministristva še svoj poseben politični pomen, ker je dokaz neumornega zanimanja centralnih oblasti za napredek pokrajine in uspevanje ene njenih največjih gospodarskih ustanov. Zato gre Ekskelenzi Ricci, ministru za korporacije, ki se od včeraj mudi v Ljubljani in bo danes sam otvoril Ljubljanski velesejem, iskrena zahvala za vse njegovo prizadevanje, ki je bilo povsem v znamenju Ducejevih intencij.

Na igrišču Ljubljane ob Tyrševi cesti pa bodo nastopili prvi pari. Kljub začetnim težkostem je zmagala uvidenost in tako se bosta obe tekmi odigrali, vsaj po zadnjem obvestilu, ki smo ga dobili, na imenovanem igrišču, predvidoma z začetkom ob 14.45 ure. Ta sporazum bodo nedvomno pozdravili vsi, ki so prijatelji naših nogometašev in le želimo, da bi se v naprej tako ostalo, posebno ker bodo oddeleženi igralci v dopoldanskih urah zadržani.

Jutrišnja nasprotnika bosta najprej Jadran in Grafika. Čeprav se zdi, da je Jadran favorit, je gotovo, da bodo grafiki stori vse kar je v njihovih močeh. Ker je šoga okrogla, je torej izid zelo težko napovedati vnaprej. Isto skoro velja za par Ljubljana-Hermes. Oba sta pretendentna na prvo mesto in bo tako težko jutrišnja tekma zelo važna za končno razvrstitev. Favorit je Ljubljana, toda da znajo šifirji zadnje čase dober nogomet, so prav proti Ljubljani že letos dokazali. Če jim bo še sreča naklonjena, pa je mogoče, da bomo v ponedeljek zapisali rezultat, ki bo lokalna sportska senzacija. Vsekar bosta obe tekmi dovolj zanimivi, da zaslužita obilen poset.

Modifiche dell'orario dei treni viaggiatori

Nella circolazione treni viaggiatori entrano in vigore le seguenti modifiche: Cominciando dal 4 ottobre si effettuerà giornalmente da Lubiana a Novo mesto un treno nuovo, colla partenza da Lubiana alle ore 19 precise e coll'arrivo a Novo mesto alle ore 21 minuti 15. Perciò si sopprimerà il treno viaggiatori, il quale partiva fin'ora da Lubiana alle ore 21 minuti 15 e arrivava a Novo mesto alle ore 23 minuti 08. Il treno sosterrà in tutte le stazioni e fermate.

Nella notte dal 5 al 6 ottobre entrerà in vigore, sulla linea Lubiana-Zalog, il nuovo orario dei treni viaggiatori. Col nuovo orario si effettueranno su detta linea i seguenti treni giornalieri: Partenza da Lubiana alle ore 6.00, 7.02, 10.30, 12.35, 14.20 e 18.43; arrivo a Zalog alle ore 6.15, 7.17, 10.45, 12.50, 14.35 e 18.58. Partenza da Zalog alle ore 6.22, 7.23, 10.55, 13.21, 15.15 e 19.30; arrivo a Lubiana alle ore 6.37, 7.38, 11.10, 13.36, 15.30 e 19.45.

Družinske doklade za delavce in nameščence

Delavstvo in nameščenstvo Ljubljanske pokrajine je z največjim zadovoljstvom sprejelo vest, da je Ministrski svet na svoji zadnji seji sklenil, da se tudi v Ljubljanski pokrajini uvedejo družinske doklade za delavce in nameščence. S tem bo pomagano zlasti onim, ki imajo številne otroke in ki so s strahom gledali na bližajočo sezono. Družinske doklade bodo v znatno pomoč baš v sedanjih časih. Imajo pa tudi še drugi pomen. Marsikdo je bil prisiljen, da si je s posttranskim za služkom pridobil sredstva za vzdrževanje svoje družine, ker je bil dohodek družinskega poglavarja nezadosten. Z uvedbo družinskih dokladov ta potreba odpadla in tako bo marsikdo, ki je sedaj brez posla, prišel vsaj do skromnega kruha in zaslužka.

Spremembe voznega reda potniških vlakov

V železniškem potniškem prometu so uveljavijo sledeče spremembe:

Od 4. oktobra dalje se uvede dnevno od Ljubljane do Novega mesta nov potniški vlak, ki bo odhajal iz Ljubljane ob 19. uri in prihajal v Novo mesto ob 21.15. Ukine pa se zato potniški vlak, ki je do sedaj odhajal iz Ljubljane ob 21.15 in prihajal v Novo mesto ob 23.08. Vlak se bo ustavljal v avseh postajah in postajališčih.

V noči od 5. na 6. oktobra stopi na progi Ljubljana-Zalog v veljavo novi voznik red. Po novem voznem redu vozijo na tej progi sledeči potniški vlaki dnevno redno in ob naslednjih urah: Odhod iz Ljubljane ob 6.00, 7.02, 10.30, 12.35, 14.20 in 18.43; prihod v Zalog ob 6.15, 7.17, 10.45, 12.50, 14.35 in 18.58. Odhod iz Zaloga ob 6.22, 7.23, 10.55, 13.21, 15.15 in 19.30; prihod v Ljubljano ob 6.37, 7.38, 11.10, 13.36, 15.30 in 19.45.

vevi izvedbi našla polnega bleska, v Bos-sijevi »Pastirski«, Schumannovem »Kanonu« in Musorgskega »Starem gradu«. Tem in drugim je poleg polnega vsebinskega umevanja dal toliko plastičnega zvoka in bleska ne glede na intenziteto, pravilno grajeno stopnje, da so skladbe izzevle v čisto orkestralni polnosti ter so za-dobile karakter estetsko in vsebinsko zelo močnih umetnin. Mislim, da tako doseže-na stopnja dovolj karakterizira reproduk-cijo muzikalno globokega; tehnično izpo-polnjenega ter izkustveno bogatega soli-sta, ki predstavlja zrelega, ustaljenega umet-nika. Način njegovega interpretiranja bi se zlasti s strani registracije menda dal najboljše označiti kot impresivno, kar mu je dalo razloga, da je n. pr. Bacha in Vivaldija zapolnil stalinosti nekotič se odmikajoče, kar pa je v bistvu vendar ni »avralo, da bi na prešel v sfero čisto duševno usmerjenega in zagledanega muzi-kalnega grajenja. Na boljšem instrumentu bi vrednost njegovega izvajanja nedvomno še zelo porasla. Mattheyev orgelski koncert je nudil velik umetniški užitek in je bil kvalitativno pomemben dogodek našega umetniškega — muzikalnega življenja. —

Obrotniška konferenca

Ljubljana, 4. oktobra. Ob priliki Ljubljanskega velesejma so se zbrali v Ljubljani predsedniki in direktorji obrtniških in maloindustrijskih ustanov iz vseh treh Benečij. Zborovanje je vodil predsednik obrtniške federacije Pietro Gaz-zotti. Konferenca so se udeležili zastopniki omenjenih ustanov iz Bolcana, Gorice, Ro-vereta, Benetk, Trsta in Ljubljane. Konferenca se je pričela s pozdravom Duceju. Predsednik je v svojem govoru podal na-vodila za delovanje omenjenih ustanov na področju tehnične in strokovne izobrazbe, trgovske pomoči in kreditne pomoči, obrtniškim kategorijam. Sledila je razpra-va o raznih aktualnih problemih, v katero so posegli vsi udeleženci. Predsednik obrt-niške federacije je odgovarjal podrobno na vsa stavižena vprašanja.

Dokumentarni filmi v ljubljanskem kinematografu Za časa velesejma bodo ljubljanski kine-matografi vključili med dnevne pred-stave nekaj zelo zanimivih dokumentar-nih filmov. Posebej je pri tem omeniti »Lov na volke« v barvah, v katerem se podajajo nadvse sugestivne slike iz rims-kega Kampenja dalje »Gora ognjeve«, ki od blizu kaže Vezuva, njegova žrela in nje-govo delovanje, ter nazadnje »Rimski sim-fonija«, v kateri je naznanjena vrsta slik sto najlepših vidnjakov v Rimu. Predvajani bodo še drugi dokumentarni filmi, ki bo-do pričali o intenzivnem delovanju neka-terih največjih italijanskih industrijskih podjetij.

Orgelski koncert

Ljubljana, 4. oktobra Orgelski mojster Ulisse Matthey je na svojem včeršnjem koncertu predstavil svoje najboljše kvalitete, ki izkazujejo vi-soko umetniško potenco. Na eni strani je dokazal tehnično dovršenost orgelske igre, kar se ni očitovalo je v odličnem obvla-dovanju tehničnih težkih manualov ter pe-dala posebej in skupno, ampak in še prav posebej v finosti nastave ter izredni pre-ciznosti. S temi tehničnimi zmogljivostmi je znal kar najbolj skladno spojiti svoje muzikalne sposobnosti, ki jih je izrazil zla-sti s progresivno enakomernim razvijan-jem estetskih linij ter s svojevratno in-terpretacijo. To poslednjo je označeval zla-sti njegov izredni smisel za barvanje, kar je oblikoval s premišljenjo, estetski docela odgovarjajočo in utemeljeno registracijo, s pomočjo katere je dosegel organsko zli-vanje melodičnih barvnih linij v silno pe-stre harmonične celote naravnost klasične polnosti. V družiti formalnih in vsebin-skih čimteljev se je tako pokazal kot glo-boko doživljajoč poutvarjalec, ki ga odlikujeta izrazita kultura in široka estet-ska razgledanost, s katero dobi izjavane skladbe značaj vernega, plemenitega in plastično zajetega ter učinkovitega poda-janja, katero nikjer ne prehaja v prostor povprečnega, temveč neprestano ohranja potrebno umetniško raven. Solistovemu pojmovanju globinskega smisla je v celoti odgovarjala tudi skrbna kvalitativna izbi-ra skladb, ki so bile tako stilno smiselne, kakor tudi po vsebinskih značilnostih za-nimive. Na eni strani Bachova »Toccata v f-dur«, Vivaldijev »Koncert v d-molu«, Toccata in pesem »Azzolina della Ciaia, Premrlor »Preludij in fuga«, Schumannov »Kanon« in Mattheyeva »Toccata«, na dru-gi strani pa od te vsebinske smotri se od-daljuječa Bossijeva »Scena pastorale« in »Variacije ter finale« in Musorgskega »Stari grad«. V tej vrsti skladb je imel solist polno priliko, da je uveljavil svoje bogate sposobnosti: tehnične v Bachovi, Vivaldijevi, Premrlorovi in v lastni briljant-no pisani skladbi, ki vsebuje vse mogoče težkoče orgelske tehnike; vsebinsko v vseh skladbah, ki jim je plastično oblikoval vse-bino ter globino; registrativno prav tako v vseh kompozicijah in še posebno v Bos-sijevi, Schumannovi ter Musorgskega skladbi. Težko bi bilo trditi, da je katera izmed skladb bila boljše od katere; imel sem vtis, da so si bile vse več ali manj enakovredne. Če po lastni vrednosti pa je omenjan posebej moč poutvarjanja v Largo e Spicato Vivaldijevega »Koncer-ta«, v Premrlorovi skladbi, ki je v Matthe-

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 4. oktobra: Frančišek Asi-ški. Jutri: Nedelja 5. oktobra: Placid. DANASNJE PRIREDITVE Kino Matica: Smej se bajazzo. Kino Sloga: Zaprti. Kino Union: Velika dirka. Kino Moste: Vitez Salvator Rosa in Indij-ski nagrobni spomenik v nedeljo ob 14. Ešnapurski tiger.

Razstava slik Franca Pavlovca v galeriji Obersnel na Gosposvetki cesti. PRIREDITVE V NEDELJO Kinematografi nespremenjeno.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Leustek, Resljeva cesta 1. Bahovec, Kongresni trg 12. Nada Komot-ar, Vič, Tržaška cesta 48. Mestno dežurno zdravniško službo bo opravljal od sobote ob 20. do ponedeljka ob 8. jutraj mestni vrši zdravnik dr. Fran Ciber, Stefanova ulica 7/I. Telefon št. 36-41.

Modifiche nell'orario treni viaggiatori sulla linea Treb-nje — St. Janž na Dolenjskem

Ieri, il 3 ottobre è stato riattivato il servizio ferroviario sulla linea Trebnje na Dol. — St. Janž na Dol.

La circolazione dei treni viaggiatori è la seguente:

Partenza da Trebnje alle 9.50 arrivo a St. Janž alle 10.42
Partenza da Trebnje alle 14.14 arrivo a St. Janž alle 15.07
Partenza da Trebnje alle 19.30 arrivo a St. Janž alle 20.22
Partenza da St. Janž alle 6.37 arrivo a Trebnje alle 7.00
Partenza da St. Janž alle 12.58 arrivo a Trebnje alle 13.50
Partenza da St. Janž alle 18.08 arrivo a Trebnje alle 19.00
Direzione delle ferrovie Lubiana

Sprememba voznega reda na progi Trebnje — St. Janž

Dne 3. oktobra t. l. je bil vzpostavljen železniški promet na progi Trebnje na Dol.—St. Janž na Dol.

Potniški vlaki vozijo po naslednjem redu:

Odhod Trebnje ob 9.50, prihod St. Janž ob 10.42;
odhod Trebnje ob 14.15, prihod St. Janž ob 15.07;
odhod Trebnje ob 19.30, prihod St. Janž ob 20.22;
odhod St. Janž ob 6.07, prihod Trebnje ob 7.00;
odhod St. Janž ob 12.58, prihod Trebnje ob 13.50;
odhod St. Janž ob 18.08, prihod Trebnje ob 19.00.

Nov „Netopir“ Johanna Straussa

Predvsem uspeh odlične uprizoritve

Ljubljana, 4. oktobra. Kar se je zdelo že nedosežno in nemo-goe, se je sredi vendarle zgodilo: izvrstna operetna predstava na našem odru, Zebre in Frelih sta postavila Joh. Straussovega »Netopirja« tako, da je pozabljeno in odpuščeno vse tisto nekdanje neobjeljeno, neslano, okorno, mučno operetno gnajvanje, ki je celo našo do vseh skrajnosti flegmatično potrpežljivost in prizanesljivost izi-ovalo le še k strupeni ironiji in posmehu. Končno smo zopet doživeli operetno uprizoritev, ki je častna za naše Narodno gledališče, vgladna po svoji tempera-mentnosti, lahкотnosti, eleganci, okusnosti. Brez karikatur, prisiljene komike, a s pristnim humorjem in s šarmom, ki je bistvenost operete. Dirigent D. Zebre je »Netopirja« orkestralno in pevski nastudi-ral dovršeno, mu dal vseskozi poliet in blesk, da smo ga resnično uživali iznova. Straussova genijalna glasba, ki peča v stoternih dražestnih domislekih in valju-ča v stoternih pestrih ritmih, je kakor šampanjec, rezko sladak in prijetno opo-jen, da bi poljubil ves svet in vzklikal: »Lepo je živeti!« Ze overture, zaigrana zanosno iskree in z vsemi finesami, je iz-ovala buren aplavz. Pekočni valčki, razni spevi, veliki zborovski ansambli in plesi so bili orkestralno podajani odlično. Zbo-ri, baletniki in solisti pa so storiili svoje naloge z oglejvitostjo in sposobnostjo, ki nas je iznova potrdila v nadi, da se bodo tudi zaničevani Pepelki, slovenski dobri opereti, končno izjasnili vremena.

Emil Frelih se je izkazal kot režiser pre-senetljivo odlično. Zakaj Netopir je težko uprizorljivo delo, ki zahteva ne le vsega znanja, temveč predvsem okusa. Frelih je dal dejanju pravičen zagon, pestro in sli-kovito razgibanost, sijajno opremo in v vsakem pogledu zelo zadovoljivo obliko. Uprizoril je ljubezveno opereto prav po-srečeno v slogu dobre njenejga rojstva ter poskrbel za celo vrsto mičnih detajlov, ki so sceni dajale čim lepšo zanimivost in

živahnost. Tudi tisti vodomet v izpremi-njajoči se razsvetljavi je pikanten domi-slek. Glavno pa je: v vsem so vladale okusnost brez vsakršnega grotesknega spa-kovanja, lepa prirodnost, noblenost in šik.

Domislek, da je princa Orlevskega po-veril moškemu, tenorju namesto ženski mezzosopranistki, je bil prav srečen. Za-sluga pa je tudi Sladoljeva, ki je svojo partijo izvedel elegantno in učinkovito. Vsi solisti so bili zelo marljivo in prav posebno zadovoljivo. Modest Sancin je do-življal Eisensteina s pristno humornostjo in prikupno naturnostjo S. Ivančičeva je ime z Rozalindo prav posrečen večer ter je spevno, igralski in še zunanje polno ustrežala. Vioček, koloraturna arja iz Gounodove opere Romeo in Julija, je po-dala z bravuro in žela priznanja. Prav do-bro je postavil Anžlovar ravnatelj Fran-ka, uveljavil se je Manoljevski z Alfred-om, jasep in priroden je porednež Falke B. Sancina, povsem zadovoljiv dr. Blind L. Rakovca, zmagovalni komičen Zaba D. Zupana in zelo lepo ustrezna Ida S. Jap-ljeve.

Posebej pa treba omeniti uspeh I. Ri-bičeve z Adele, kočljivo opasno vlogo, ki jo je pevski izvajala izvrstno in igralski zadržano živahnostjo, vseskozi pravilno in brez najmanjšega izpoditkijanja. Da ni nikoli pretiravala, ji zapišem v posebno priznanje.

Balet se je ponovno odlikoval in je Straussov Cesarški valček kot vioček v spretni in lepi koreografiji B. Pilata iz-jeval toplo pohvalo. Moharjeva, Remškar-jeva in Pilato so se postavili kot solisti baletni, zbor s pomnoženimi gospodi pa je storiil svoje najboljšje.

Dekoracije, zlasti dvorana v II. dej., pa toalete dam in gospodov, nekatere oku-sne maske, so dajale uprizoritvi prav lep okvir.

Tako je predstava žela prirodno zmago z navdušenim pliskanjem občinstva in obli-ko zasluženega cvetja. »Netopir« je do-bil uprizoritev, ki bo privlačevala. Fr G.

Odločni ukrepi na Hrvatskem

Za vsakega umorjenca bo ustreljenih deset komunistov

V četrtke je bil objavljen v Zagrebu za-kon o postopku pri komunističnih napadih, pri katerih storilcev nise zasledili in za-sačili. Zakon se glasi:

Ce izgubi pri komunističnih napadih na življenje in imetje ena ali več oseb življenje in te oblasti v 10 dneh od dneva na-pada ne izsede in aretirajo storilcev, na-roči notranje ministristvo ravnateljstvu za javni red in varnost, naj odredi: za vsake-ga, ki postane žrtev napada ustrelitev 10 komunistov, ki jih ima policija v eviden-ci. Ta zakonska določba stopi v veljavo z

dnevom objave v Uradnem listu. Nanaša se tudi na take primere, ko rok 10 dni še ni potekel.

Namesnik poveljnika maršal Kvaternik je sprejel te dni odposlanstvo musliman-skega prebivalstva okraja Kladanj severno od Sarajeva, ki mu je sporočilo, da so vsi Hrvati tega okraja, ki lahko nosijo orožje, pripravljeni sodelovati z vojsko odnošno ustaško milico v borbi proti ko-munistom. V odgovor je maršal pošlil spomin 13 ustašev tega okraja, padlih v boju proti komunistom.

Jutrišnji sportni spored v Ljubljani

Začelo se bo jesensko nogometno prvenstvo z dvema tekama na igrišču Ljubljane

Ljubljana, 4. oktobra. Končno se bo jutri po daljšem odlašanju začelo v Ljubljani letošnje nogometno prvenstvo Ljubljanske pokrajine. Še nepo-sredno pred samo otvoritvijo na zeleni trati so zelo agilni tudi voditelji za zeleno mizo in okoli sodelovanja dolenjskega pr-va, novomeškega SK Elana, se je raz-vil zelo bojovito razpoloženje. Sprejem Elana v najvišjo skupino prvenstvenega

tekmovalja ni našel ugodnega sprejema pri zastopnikih nekaterih klubov in na-sprotujoča si stališča so bila tako nepo-ustojljiva, da so smatrali nekateri vidni odborniki naše nogometne zveze kot edin pravilni izhod — ostanke. Upajmo, da se bo le našla pot za pobotanje in da bo edi-na posledica zaenkrat, da jutri v Novem mestu ne bo tekme med Marzom in Eis-onom.

Razstava Kmetijske zbornice

Na nji bomo videli stanje srednje velike kmetije v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 4. oktobra. V sedanjih časih je največja skrb vsake družine, kako si zagotoviti vsaj najnujnejšo hrano. Vse se ozira na kmeta, ki sam neposredno proizvaja vse najpotrebnejše za prehrano. Kaj naj bi bilo zato primernejše v teh časih, da razstavlja kmetijska zbornica, ki je zakonita stanovska zastopnica slovenskega kmeta, kot da prikaže na kmetijski razstavi stanje malega kmeta, ki predstavlja v ljubljanski pokrajini jedro kmetijskega stanu in jedro kmetijskega sloja.

V Ljubljanski pokrajini je od vseh posestnikov 66,72% takih kmetov, ki imajo svoja posestva izpod 10 ha. Posestnikov od 10 ha do 20 ha je 21,73% in le 11,55% kmetov je takih, ki imajo svoja posestva iznad 20 ha velikosti. — Okrog 1/3 je torej malih kmetov s posestvi izpod 10 ha. Vsi ti mali kmetje morejo tudi pri najboljši volji le prav malo pripomoči k temu, da bi zagotovili svojim bratom, ki niso v kmetijskih poklicih, vsaj golo preživljanje. Od rastlinske proizvodnje večinoma ne pridelajo niti zase dovolj, tako da so skoraj vsi slovenski kmetje navezani na nakup žita oz. moka. Edina izjema je v živinoreji, in sicer pri govedoreji. Tu pa proizvaja slovenski kmet preko potrebne sicer skromne potrošnje (meso, mleko). To izhaja tudi iz podatkov kmetijskega knjigovodstva, ki ga je vodilo v letu 1940/41. okrog 150 kmetov iz raznih krajev Slovenije pod strokovnim vodstvom in nadzorstvom Kmetijske zbornice. Kmetijska zbornica izdela tem kmetom ob kon-

cu leta zaključne račune, s čimer dobi najpopolnejšo sliko stanja našega kmetijstva in položaja našega kmeta, tako da more uspešno zastopati interese kmetijske proizvodnje, kakor tudi interese kmeta.

Na letošnji jesenski razstavi prikazuje Kmetijska zbornica na podlagi kmetijskega knjigovodstva iz leta 1940/41. ugotovljeno stanje srednje velike kmetije, ki naj nazorno prikaže razmere in življenje na mali kmetiji. dalje proizvodnjo, kakor tudi potrošnjo. Prikazana kmetija je last g. A. S. iz Mirne peči št. 13 pri Novem mestu in je velika 7.689 ha (njive 3.0545 ha; travniki 0.9238 ha; vinogradi 0.2880 ha; gozdovi 3.3598 ha; stavbišča 0.0432 ha). Ta prikaz stanja srednje kmetije ima namen prikazati nekmetičnim slojem, da današnja ugodna konjunktura za kmetijstvo koristi samo velikim kmetom, ki jih v Sloveniji skoro ni, nasprotno pa da prav nič ne koristi našemu malemu kmetu. Položaj našega kmeta tudi danes ni prav nič zavidljiv in njegov zaslužek zaostaja celo za zaslužkom nekvalificiranega delavstva v industriji.

Poleg tega dela razstave razstavlja Kmetijska zbornica v istem oddelku tudi važnejšo slovensko kmetijsko književnost, ki je bila kmetu dostopna v letu 1940/41. in sicer knjige kmetijske stroke, kakor tudi periodično izhajajoče kmetijske strokovne liste. Ta del razstave naj pa pokaže, da smo bili Slovenci kot mali narod tudi na tem polju, kljub izredno malemu številu slovenskih kmetijskih strokovnjakov dovolj plodni.

Svetovni boksarski prvak Joe Louis tepen

Ugnala ga je nežna roka, ki je zahtevala tisoč dolarjev mesečno

Ze pet let brani z uspehom naslov svetovnega boksarskega prvaka črnci strahovitih pesti Joe Louis. V začetku tega tedna je moral spet v ring, da se ogleda z nasprotnikom, ki ga je izval. Njegovi »bombardejski« udarci so maloznanega nasprotnika kmalu razorožili in ga Louis ni utegnil niti položiti. Torej je mož še pri polnih močeh in ne kaže, da bi bil pri volji prepustiti prvenstvo drugemu. Toda iz New Yorka prihaja sedaj vest, da je bil vendar tepen. Premagala ga je celo zelo — nežna pest.

Ko se je Louis pojavil kot pretendent za naslov svetovnega prvaka, je imel že težko življenjsko šolo za seboj. Ločen od svoje prve žene se je moral stalno umikati njenim vztrajnim napadom na njegov žep. Da bi se je rešil, ko mu je začelo že presegati, je privolil končno, da bi potolažil razjareno ženo, na večjo odškodnino. Ko je konec septembra 1935 premagal dotedanje prva Maxa Baera, je slavil svoj uspeh z novo poroko. Mlada čikaška strojevska Marva Trotter mu je prisegla zakonno zvestobo. Nekaj let je bil njun zakon izredno srečen, toda ko se je mlada žena preobdela vseh dobrih stvari, je začela objestno razmetavati možev denar. Louis ni skopuh, toda za zapravljanje nima smisla. Začeli so se neizogibni zakonski prepri.

Louis je s prisluznim denarjem kupil lepo hišico za svojo mater, podpiral je svoje sorodnike in živel s svojo ženo v kneževski razkošni hiši. Večino svojega zaslužka, ki je znašal 250.000 dolarjev na leto, je naložil v industrijske papirje, zavarovalne police, posojila za nepremičnine in nakupoval posestva. Njegova žena, ki ni imela smisla za štednjo, je zapravljala več deset-tisoč dolarjev na leto za obleke, klobuke, razne dišave in dragulje.

Zadeva je prišla pred sodnika in mlada žena mu je izjavila, da je Louis svoje nezadovoljstvo z njenim početjem često pokazal z zelo živimi besedami in včasih tudi ljubeznivosti bolečega značaja. Letos januarja se je odnos zelo poostrel: Louis je svojo ženo prvič knockautiral. Februarja

Gospodarske zanimivosti

Proizvodnja riža v Italiji

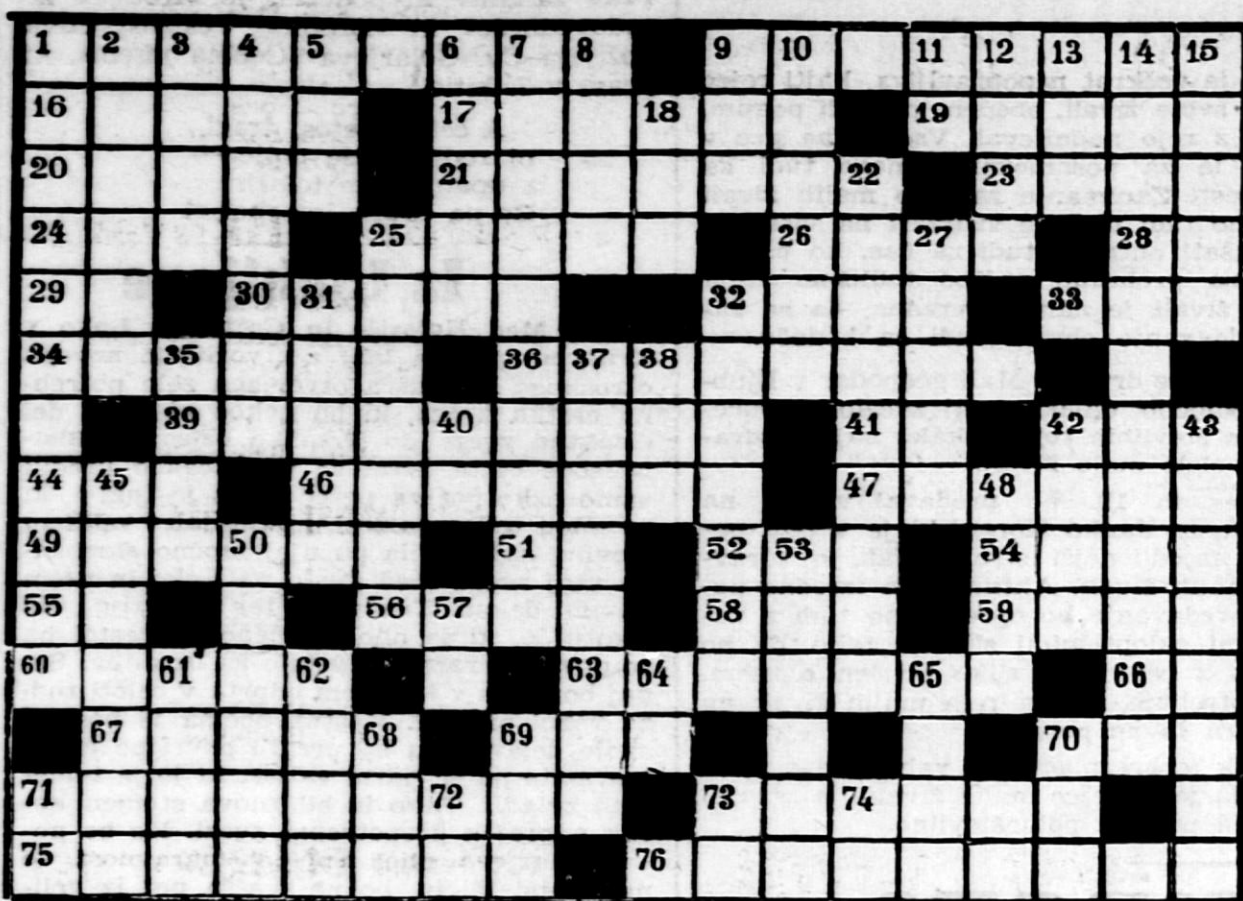
»Agit« objavlja zanimive podatke o količini riža, ki jo letno pridelajo v Italiji. Računa se, da je kapaciteta proizvodnje italijanske industrije riža, ki je opremljena z najmodernejšimi stroji, vsja kakor 1.200.000 ton letno. Kapaciteta reznih podjetij v severni Italiji, posebno pa v Piemontu in Lombardiji, je zelo različna ter se spreminja od 1 do 150 ton riža dnevno. Danes je italijanska industrija riža s svojo odlično opremo sposobna opraviti doma vsa dela, ki so potrebna, predno je mogoče poslati riž na trg.

Proizvodnja volne v Grčiji
Kakor znano, razpolaga Grčija z velikim številom ovc. Pred nekaj leti jih je bilo 8 milijonov. Ker je reja ove usmerjena predvsem k proizvodnji mesa in mleka, je proizvodnja volne bolj skromna in doseže splošno le 1 kg na posamezno ovco. V Grčiji je razširjena predvsem eprska oves, ki daje volno srednje velikosti. Po količini je bila proizvodnja volne v Grčiji zadnja leta zelo različna in se je dvigala in padala od leta 1933 ko so pridelali 7.263.000 kg do 8.402.000 kg v letu 1937. Ves pridelek so Grki porabili za domače potrebe.

Plačila pogajanja z Grčijo
Agit poroča iz Rima: Med Državnim zavodom za izvoz in grško Narodno banko so se začela pogajanja z namenom, da bi se uredila kompenzacijska plačila med italijansko albansko carinsko unijo in Grčijo.

Razvoj proizvodnje celuloze v Nemčiji
Glede na odlične uspehe, ki jih je dosegla v Italiji Snia-Viscosa z nasadi trstike (Arundo donax) preiskujejo sedaj tudi v Nemčiji možnost, da bi zasadi trstiko in tako pomnožili sirovino, potrebne za proizvodnjo celuloze. V okviru teh teženj pa bodo razširili tudi kulturo topolov slasti v Avstriji ter ob Odri in Visli. V teku omisli, od 1933. do 1940. se je nemška proizvodnja celuloze podvojila in jo v vedno večji meri uporabljajo za proizvodnjo umetnih vlaken.

Križanka

Pomen besed:

Vodrovano: 1. domovina Slovencev, 9. človek, ki ima smisel za razčlenjevanje, 16. naziv za slovenska ljudska zborovanja v preteklosti, 17. slovenski pisatelj, 19. prevara, preličenje, 20. grč pri Beogradu, 21. zemlja, 23. uradni spisi, 24. oblika pomožnega glagola, 25. označba za del gore, 26. ime cigarete, 28. površinska mera, 29. veznik, 30. ravšina, 32. cvet po italijanski (fon.), 33. finko mesto, 34. gibati se na poseben način, 36. izkoriščevalec stiske, 39. očetovo premoženje, posestvo, 41. veznik, 42. začetek aluminija, 44. veznik, 46. sit do vrha, 47. znan kraj v okolici Siska (Petrijna), 49. izžarevana izločevana stvar, 51. nikalnica, 52. hoditi, 54. domača žival, 55. osebnostni zaimek, 56. kljubovanje (srhr.), 58. na koncu nocoj, 59. kvartaški izraz, 60. drevored, 63. reka v Zapadni Indiji, 66. njej, 67. misel, 69. kratka za akademski športni klub, 70. električna enota, 71. so-glašati, 73. označba za dva igralca v nogometnem moštvu, 75. vzbuditi pozornost, 76. moško krstno ime.

Navpično: 1. stalnost (tujka), 2. nevarnost v gorah, 3. obrežje, 4. slovenski skladatelj, 5. doba, 6. prisrčen, miren prizor, 7. tvorilo iz jelenove kože, 8. del snovi, 9. veznik, 10. državotvoren narod, 11. tuje skrajšano žensko ime, 12. ponesrečeni letalec v pravadnini, 13. kakovostna označba, 14. savarovanje posojila, 15. glavno mesto

v Afriki, 15. splošna označba za vse ženske, 22. akt, s katerim se ustavlja kazensko postopanje, 25. danič se, 27. borilnica, 31. grška boginja, 32. žensko krstno ime, 33. prvi jutranji svit, 37. krasiti se, 38. pogosta končnica ženskih samostalnikov (množ.), 40. del koleasa, 42. jezero v Aziji, 43. pogašenje, 45. žensko krstno ime, 48. namizna pogrinjala, 50. stanovanjske zakupne pogodbe, 53. bremen, 57. kratka za naslov neznanca, 61. število, rajski vrt, 62. spim v otroškem jeziku, 64. kratki za znano mednarodno organizacijo, 65. smisel življenja, 68. naziv za očeta, 69. največje vrednote v igralnih kartah, 70. pregib vode, zraka, 71. poleg, zraven (srbohr.), 72. sredina sita, 73. kratka za Kaspiško morje, 74. vas pod Krimom.

Rešitev prejšnje križanke

Vodrovano: 2. nosorog, 8. eter, 10. moka, 11. Geneza, 12. al, 13. tlak, 14. gajl, 16. lev, 17. marec, 18. Italijani, 20. zidar, 21. noj, 22. aneroide, 23. tanin, 24. ja, 26. veda, 28. roman, 31. lan, 32. pir, 33. joka, 34. pomilovan, 36. Ero, 37. Atala, 38. da, 39. proces.

Navpično: 1. legalizator, 2. nenavaden, 3. oreh, 4. omagaj, 5. ro. 6. okajeno, 7. Galicija, 9. teletina, 15. Arandjelovac, 17. Miron, 19. laričari, 25. Adakale, 27. ananas, 29. opora, 30. mimo, 33. Jon, 34. ped, 35. Lar.

Čika Savo med velesojmom

Ljubljana, 4. oktobra. Mnogi Ljubljančani že poznajo dobrodušnega orjaka Čika Sava, saj je že večkrat nastopil na Figovčevem dvorišču, kjer so lahko občudovali njegovo izredno moč. Tisti, ki ga še ne poznajo in ki še niso videli, kaj vse zmorejo njegove krepke mišice, ga bodo pa lahko spoznali v velesojmih dneh. Čika Savo bo namreč nastopal na Figovčevem dvorišču med velesojmom vsak dan med 16. in 17. Gotovo bodo vzbudili njegovi nastopi veliko zanimanje tudi med zunanjimi posetniki velesojma, saj mnogi med njimi še nikoli niso videli takega orjaka.

Kakor je Čika Savo močan, tako je tudi dobrodušen in plemenit. Ze večkrat je odstopil del svojega skromnega zaslužka v dobrodelne namene. Tako hoče storiti tudi zdaj. Ob njegovih nastopih se vedno najde med gledalci nekaj dobrih ljudi, ki radi prispevajo po svojih močeh, da se more Čika Savo skromno preživljati. Med velesojmom, ko bo nastopal Čika Savo kot rečeno vsak dan na Figovčevem dvorišču, bo vedno odstopil polovico prostovoljnih prispevkov, ki se bodo nabrali med gledalci, našemu Rdečemu križu za njegove plemenite namene. Zato še tem topleje priporočamo i Ljubljančanom i zunanjim posetnikom velesojma, da stopijo na Figovčev dvorišče, kjer se bodo lahko na lastne oči prepričali, da ima Čika Savo izredno zdravo, krepko telo, enako zdravo in zlato pa tudi srce.

Inseriraj v „Slov. Narodu“

LE FORZE PRODUTTIVE
DELL'ITALIA FASCISTA

PROIZVAJALNE SILE
FAŠISTIČNE ITALIJE

GRUPPO VETRARIO
STEKLARSKA SKUPINA „SACRAS“
MILANO - POLA - NAPOLI

La SILICE purissima estratta dalle cave istriane della
Najčistejši SILICIJ, ki ga v istrskih kamnolomih koplje

S. A. INDAGRAR Capitale versato L. 800.000
Sede in MILANO Via Bigli 1 - Stabilimento in POLA

si trasforma nello stabilimento di Napoli della
se predeluje v neapeljskih delavnicah tvrdke

S. A. CRISTALLERIA NAZIONALE Capitale versato L. 7.000.000
Sede in NAPOLI Corso Malta 150 - Deposito in MILANO Via Jenner 68

in cristallo, mezzo cristallo e vetro temperato per articoli da tavola; tubo di vetro neutro
v kristal, delni kristal in trdno steklo za namizno posodo, v cevi iz nevtralnega stekla
„Neutrex ultra 1941“ e normale per applicazioni scientifiche e sanitarie
in iz normalnega za znanstveno in zdravniško rabo

La S.A. SOFFIERIE COLI-ARBINOLO-MONTI, SASCAM
Capitale versato L. 2.000.000 Sede in MILANO Via Bigli 28

nei suoi stabilimenti di Milano, Sesto San Giovanni, con questi tubi produce:
v njenih delavnicah v Vergate, Torino, Sesto e Napoli se izdelujejo iz teh cevki:

Fiale - Fialoni - Tubi orlo a vite - Bottiglie isolanti e Articoli di vetro soffiato
opravete, velike opravete, cevke, cevi s navoji ob robah, izolacijske steklenice
iz napihnjenega stekla.

PAOLO SOPRANI e FIGLI - Castelfidardo

La Ditta Canna
(fondata nel 1863)

che per prima ha diffuso
tutto strumento in tutto il
mondo è garanzia di
PERFEZIONE

ELEGANZA
SONORITÀ
CHIEDETELE presso il Vo-
stro abituale fornitore!

Trgovna družba
(ustanovljena leta 1863)

je prva razširila ta instru-
ment po vsem svetu. Jam-
stvo za

POPOLNOST
ELEGANCO
in ZVONOST
ZAHTEVAJTE ga pri Va-
šem običajnem dobavitelju!

ITALIA - SPAGNA

RAPPRESENTANZE - COMMISSIONI
CONTROLLI - ASSICURAZIONI - NO-
LEGGI - TRANSITI - SPEDIZIONI
Chiedete senza impegno informazioni
alla sola Ditta organizzata in Spagna!

SAVASTRO & RAIMONDI

ITALIA - SPANJA

ZASTOPSTVA - KOMISIJE - KON-
TROLE - ZAVAROVANJA - TRANZIT
NAJEM - SPEDICIJE
Zahtevajte brezobvezne informacije le
pri trdnji s organizacijo v Španiji!

GENOVA - Via S. Giorgio 2/29 Tel. 24-261
Barcellona: Calle Isacques 2/3 Tel. 23652

S.A. F. BARBIERI - PADOVA
LE GRANDI MARCHE • SLOVITE ZNAMKE

LIQUORE-LIKER
SANTONIO

OVOS
BARBIERI

APEROL

Ottimo digestivo, di sa-
pore delicato. Preparato
con Fusione di erbe Al-
pestri.

Najboljše sredstvo za pre-
bavo, odličnega okusa —
pripravljeno iz planinskih
rastlin.

Zabaione inalterabile a
base di tuorli d'uova fre-
schissime. Zucchero e vi-
no Marsala. — Portento-
so ricostituente.

Neprekosljivi punč iz sve-
žih jajc, sladkorja in vina
marsala. — Znamenito
okrepčilo.

Aperitivo dissetante. Po-
co alcoolico, regolatore
della Digestione a base
di erbe aromatiche.

Aperitiv, ki ugasi žejo z
malo vsebino alkohola.
Urejuje prebavo, pridob-
ljen iz arom. rastlin.

Per la perfetta
igienica presentazione
dei Vostri prodotti

Za popolnoma
higijensko pripravo
Vaših izdelkov

CELOFAN

l'imballaggio trasparente per tempi nuovi novodobne prozorne ovitke

Tipi, spessori, colori per ogni esigenza. — Qualità speciali per usi tecnici.
Tipi, obseg, barve na vsakršno zahtevo, posebne vrste za tehnično rabo.

Rappresentante zona Venezia Giulia — Provincia di Lubiana: GINO LUSSI
Zastopnik za področje Jul. Krajine in Ljubljanske pokrajine: Via R.M. Imbriani 4
TRIESTE

Industria Lampade Elettriche Radio

Industria elettricini in radijskih žarnic

TORINO — Via Giaveno, 24

RADIO — La grande Marca Italiana — RADIO

RADIO — velika italijanska znamka — RADIO

Lampade elettriche di ogni tipo e per Elektricne žarnice slehernega tipa in za
ogni uso vsako rabo.

Cercasi agente o esclusivista per la zona
Iščemo agenta ali izključnega zastopnika za pokrajino.

Kako ozdravimo bolne male živali

Drevi bo predaval v šoli na Grabnu dr. Janko Koren o zdravstvu malih živali

Ljubljana, 4. oktobra. Število rejcev malih živali je neizmerno naraslo. Nikdar se ni toliko ljudi pečalo s to rejo kakor zdaj. Razumljivo je, da so prinesle današnje težavne prilike tolikšno zanimanje za gojitve malih živali, ki marsikateri družini lahko znatno olajšajo skrb za prehrano.

Splošno razširjenje zanimanja za rejo malih živali je razveseljujoče, saj si z njo opomore predvsem mali človek, na drugi strani pa pomeni razširitev reje malih živali dvig blaginje in izboljšanje narodnega gospodarstva. Se za rejo malih živali je uspeh malega gospodarstva zanj, ker je s to rejo gospodarstvo zaokroženo in izboljšano.

To razveseljuje dejstvo, da ima tudi svoje temne strani. Številni rejci so bili pri reji malih živali tudi razočarani, kajti marsikje je nenadna bolezen razdrila vse upe in pričakovanja. Zlasti med kuncji razsaja letos bolezen v znatnem obsegu in kvari veselje za to sicer tako skromno in toliko koristno žival. Pa tudi med drugimi malimi živalmi se rade pojavljajo razna obolenja, ki jim nevede rejec ni kos in nastaja škoda, ki je večkrat nepopravljiva, kajti rejce izgubi svoje živali, obenem pa tudi pogum, da bi z rejo nadaljeval. Vse to ne gre v škodo le za posameznika, nego tudi za splošnost. Zanimanje za rejo malih živali moramo tudi nadalje vzdržati na višini in jo skušati ohraniti tudi za čas, ko morda skrb za prehrano ne bo tolikšna. Reja malih živali je namreč vredna, da se zanimanje zanjo ohrani tudi za bodoče.

Zato se je društvo Mali gospodar v Ljubljani odločilo, da bo zlasti začelo s poučevanjem številnih rejcev, kako naj se zdravijo obolenje male živali.

Danes ob 19. bo predaval v šoli na Grabnu dr. Janko Koren, ki je v tem pogledu najodličnejši strokovnjak, o zdravstvu malih živali. Aktualno in izredno poučno predavanje bo opremljeno tudi z nekaterimi skoptičnimi slikami tako, da bo vsakdo z besedo in sliko poučen o vsem, kar potrebuje, da ga reja malih živali ne razočara in ne potne.

Obisk je brezplačen in vabimo vse male gospodarje in rejce malih živali, da se predavanja udeležijo polnočestvilo.

letnik se vedno čelabari v Stari vasi pri Postojni. Društvo vabi k ponovnemu pristopu čelabarje po Goriskem in na Krašu. Prav zanimiv in poučen je »Kotiček za radosvedne« in »Drobire«. Pestrost čtiva pozivlja Cv. Golarjeva »Čebela jeseni«, ki pravi v 7. kitici:

A četudi letos, dragi,
ni rodilo naše polje —
z upanjem se tolažim:
Bo pa drugo leto bolj!

Iz Ljubljane

—lj Med Kolesarje in Ce' to na Loko v Trnovem je bila lani z otvoritvijo novega otroškega zavetišča odprta zelo potrebna cestna zveza, ki bo nekoliko skrajšala direktno zvezo do Trzaska oziroma Bledove ceste. Lani so pa začasno uredili samo ozko pot za pešce in so jo ljudje, ki so imeli to opravilo, uporabljali v velikem številu, saj je bila po njej močno skrajšana vsaj zveza med Cesto na Loko in vsem novim delom Trnovega ter Kolesarje. Na zemljišče, ki je bilo določeno za cesto, pa so dovažali razno kamenje za ureditev. Sedaj bo cesta v kratkem odprta v celoti tudi za vozni promet. Mestna občina je poslala svoje delavce, ki so uredili površino cestišča, nato pa še parni valjar, ki jo je temeljito zgladil. Tako je bil znova storjen korak naprej k prepotrebni zvezi. Ko bo nova Riharjeva ulica spojena naravnost do mostu na Mirju, bo najkrajša pot iz velikega dela mesta. Seveda bo še ugodnejše, če se bodo kdaj uresničili novi regulacijski načrti, ki skoraj vsi določajo podaljšanje Tyrseve, Šelenburgove in Gorjupove ulice naravnost čez Gradaščico v središče novega Trnovega.

SOBOTA, PONEDELJEK

Od 7. oktobra dalje vsak torek, sredo, četrtek, soboto in nedeljo

VESELI TEATER

Začetek ob 19. (7.) — konec pred 21. (9.)

—lj Nova gimnastična šola v Ljubljani. V Valvasorjevi ulici se je otvorila 1. t. m. moderna gimnastična šola, in sicer v pritličju nove palače Pokojniškega zavoda, 3. poslopje. Šola je namenjena damam, mladini, pa tudi starejšim osebam oboje spola. Obsega splošno gimnastiko po najnovejših metodah, dalje zdravstveno, ortopedsko, sportno in plesno gimnastiko za posameznike ali skupine. Z gimnastiko se doseže in ohranja prožnost telesa, se odpravljajo otebelosti in razne telesne hibe, nedostaki na stopalih, hrbtenici, bokih i. dr. ter dosega splošno okrepitev organizma in mišičevja. Sistematična in strokovna izvedba gimnastike pospešuje pri otrokih in mladini rast in razvoj telesa, z ritmično telovadbo pa se vzgaja in ostri posluš ter dosega graciozno kretanje in smisel za lepoto ritma. Posebna zdravstvena, shujševalna in otebelina gimnastika se izvaja individualno in po zdravniškem predpisu. Šolo vodi Milena Govekarjeva. Vpisovanje vsak dan od 14. do 17. pop. Sprejemni pogoji posamič ali v skupinah po dogovoru.

—lj Za izpopolnitev pevskega zbora sprejme »Ljubljanski Zvon« še tenorje in baze ter nekaj II. altov (tudi začetnike). Vpisovanje se vrši v ponedeljek, 6. t. m. in sredo, 8. t. m., v šoli na Ledini, Komenškega cesti. 439 n

—lj Večerni trgovski tečaj prične v torek 7. oktobra. Poučuje se: knjigovodstvo, trgovstvo, korespondenca, računstvo, pisarniška dela, stenografija, strojeplaje, italijansčina, nemščina, šolnina nizka. —Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Zahtevajte prospekt: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

—lj Sezname davčnih osnov trgovin z deželimi pridelki in semeni, graverjev in puškarjev, kinematografov, drogerij, trgovin z lesom, trgovin s slaščicami, trgovin s sportnimi, tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti bodo razgrnjeni do 15. oktobra, sezname davčnih osnov trgovin z galanterijo, trgovin z usnjem in čevlji ter raznih industrijskih podjetij so pa prav tako že razgrnjeni ter ostanejo razgrnjeni do 16. oktobra, zato pa opozarjamo zainteresirane, naj si te sezname ogledajo do določenih dni pri vratarju v pritličju leve hiše magistrata.

—lj Pečenice, krvavice, svinjska pečenka danes in jutri v gostilni Lovšin. 440 n

—lj Enoletni trgovski tečaj sprejema dijak-inje, ki so dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo, v posebni oddelci se pa sprejemajo učenci-nke z nižjo predizobrazbo. Naknadni vpis traja še prihodnji teden. — Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

—lj Ljubljanski kvartet, naše stalno komorno združenje priredi pod okriljem Glasbene Matice ljubljanske svoj prvi redni letošnji koncert v petek, dne 10. t. m., ob 8.20. uri v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu ima dela L. M. Škerjanc, Vitezlava Novaka in Beethovna. Člani kvarteta so: Pfeifer Leon, Dermelj Albert, Sušteršič Vinko in Sedlbauer Cenek.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF
Predstave: danes ob 16. in 19. uri;
KINO MATICA TELEFON 22-41
Na trapezih cirkusa in na arenah velikih gledališč in varietejev se odigrava zanimiva in globoko ljubzenska zgodba
Smej se Bajazzo
Fosco Giachetti Laura Solari
KINO UNION TELEFON 22-21
Senzacionalne konjske dirke... Zadnja filmska romanca slavnega Adolfa Menjoua
Vel'ka dirka
Adolf Menjou Dolores Costello Roger Daniel
KINO MOSTE
VITEZ SALVATOR ROSA
Junastvo srednjeveškega borca za svobodo
Gino Corrado Luisa Ferrida
INDIJSKI NAGROBNIK
V nedeljo ob 16.30 in 19. — Tramvaj za mesto La Raspolago. Konec pred pol 10.
Samo v nedeljo ob 14. uri vam nudimo priliko videti oba dela ml.
ESNAPURSKI TIGER
INDIJSKI NAGROBNIK
Nedelja ob 14. oba dela skupaj!

Predprodaja vstopnic od ponedeljka dalje v Knjižarni Glasbene Matice 441 n

—lj Jesenska sezona Veselega teatra se prične v torek, dne 7. oktobra, ob 7. (19.) uri z novim, t. j. 7. programom Veselega teatra, na katerega posebej opozarjamo. Program obsega med drugim: šaljivimi točkami tudi originalno veselo revijo »Teater v teatru, ki bo s svojimi pevskimi, plesnimi in akrobatskimi točkami veselo presenečenje za Ljubljano. V jesenski sezoni bo igral Veseli teater petkrat tedensko in sicer vsak torek, sredo, četrtek, soboto in nedeljo.

—lj Višji trgovski tečaj v Ljubljani. Naknadno vpisovanje traja še prihodnji teden. Sprejemni pogoji: dovršeni višji razredi (najmanj pet) srednje oz. strokovne šole ali pa dovršeni redni enoletni trgovski tečaj. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

—lj Združenje trgovcev obvešča vse udeleženice, da prične na trgovski strokovni nadaljevalni šoli redni pouk v ponedeljek, dne 6. t. m., ob 2. uri dopoldne. 446 n

—lj Tečaj italijansčine, nemščine in drugih jezikov — dnevni in večerni — prične 6. oktobra. Oddelki: začetni, nadaljevalni, višji nadaljevalni in konverzacijski tečaji. Zahtevajte prospekt! — Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. — Posebni tečaji za strojeplaje, stenografijo, knjigovodstvo itd.

—lj Cepčenje v Mestnem domu. Drugi turnus cepčenja zoper davico bo v soboto 4. oktobra ob 16.30 v Mestnem domu. Opozorjamo stare, naj k temu cepčenju pripeljejo samo tiste otroke, ki so bili pred 14 dnevi cepljeni v Mestnem domu. —lj Pouk na ljubljanskem strokovno nadaljevalni šoli se še ne bo pričel v ponedeljek 6. t. m. ter bo o pravem času javljeno, kdaj se prične.

—lj Sv. Petra cesta zaprta. Zaradi popraviljanja tlaka bo Sv. Petra cesta do Fignerjeve ulice zaprta za vozni promet od jutrišnje sobote 4. t. m. pa do preklica.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 5. OKTOBRA 1941-XIX.

8. — Napoved časa, 8.15: Poročila v italijansčini, 8.30: Koncert organista Irene Fuser, 11: Peta maša iz bazilike Sv. Annunciate v Firenci, 12: Čitanje in razlaga evangelija v italijansčini (pater E. Zappa-terreni), 12.15: Čitanje in razlaga evangelija v slovenščini (pater g. Sekovanič), 12.30: Poročila v slovenščini, 12.45: Komorna glasba, 13: Napoved časa — poročila v italijansčini, 13.15: Komunikacije glavne stana Oboroženih Sil v slovenščini, 13.17: Operetna glasba, 14: Poročila v italijansčini, 14.15: Radijski orkester pod vodstvom Dr. M. Sijanec, orkestralna glasba, 14.45: Poročila v slovenščini, 17.15: Ku-pret Vladimir: Trgatev — letiški predavanje v slovenščini, 17.35: Koncert violini-Ste Karla Sancina — pri klavirju L. M. Škerjanc, 19.30: Poročila v slovenščini, 19.45: Pesta glasba, 20: Napoved časa — poročila v italijansčini, 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini, 20.30: Koncert pianista prof. Marijana Lipovška, 20.55: Simfonični koncert pod vodstvom mojstra Alcea Tonja — v odmoru slovenskega predavanja, 22.45: Poročila v slovenščini.

PONEDELJEK, 6. OKTOBRA 1941-XIX.

7.30: Poročila v slovenščini, 7.45: Slovenska glasba — v odmoru napoved časa, 8.15: Poročila v italijansčini, 12.30: Poročila v slovenščini, 12.45: Operetna glasba, 13: Napoved časa — poročila v italijansčini, 13.15: Komunikacije glavne stana Oboroženih Sil v slovenščini, 13.17: Orkestralna glasba pod vodstvom mojstra Arlandija (I. del), 14: Poročila v italijansčini, 14.15: Orkestralna glasba pod vodstvom mojstra Arlandija (II. del), 14.45: Poročila v slovenščini, 17.15: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanec, 19.30: Poročila v slovenščini, 19.45: Operetna glasba, 20: Napoved časa — poročila v italijansčini, 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini, 20.30: Koncert Ljubljanskega komornega tria, 21: Koncert godbe Kr. Karabinjerjev pod vodstvom mojstra Luigia Cirenea, 21.30: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanec ob spremljevanju sopranistke Dage Sok in tenorista Janeza Lipuščka: operetna glasba, 22.10: Koncert violinista Enrica Campaiola, 22.45: Poročila v slovenščini.

MODERNA GLASBA

Priletnega organista na nekem bivšem evropskem dvoru je nekoč vprašala mlada pevka, da li bi jo mogel spremljati na klavirju, ko bo pela moderne pesmi. — Ah tega pa ne morem, — se je branil organist. Veste gospodična, s to moderno glasbo je križ. Komaj najde človek en akord, mora že iskati drugega.

DNEVNE VESTI

— Važno za državne upokojence. Finančna direkcija v Ljubljani razglasi: Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je pod št. I-2797/1 z dne 27. septembra 1941/XIX odredil, da morajo vsi državni uslužbenici imeti za veljavno legitimiranje oblastvenim organom uradno potrdilo o svoji službeni zaposlitvi. Isto velja tudi za vse državne upokojence. Zato se pozivajo vsi upokojenci, katerim izplačuje pokojnino finančna direkcija v Ljubljani, naj svoje železniške legitimacije takoj predložijo tej finančni direkciji, da jih opremi s takim potrdilom. Predložiti je tudi železniške legitimacije vseh upokojencev njihovih rodbinskih članov, ki posedujejo te legitimacije. Radi ugotovitve istovetnosti je treba legitimaciji priložiti odrezek čekovne nakaznice z dne 1. oktobra, za katerega je bila pokojnina že izplačana. Upokojenci, ki prebivajo v Ljubljani, naj oddajo svoje legitimacije pri finančni direkciji, vhod Poljanska cesta, pritličje, soba št. 3. Opozorjamo se vsi drž. upokojenci, da železniške blagajne ne izdajajo več polovičnih voznih listkov na legitimacije, ki niso opremljene z zgornjim uradnim potrdilom.

— Pomanjkanje stanovanj v Mariboru. V Mariboru se čuti veliko pomanjkanje stanovanj. Zato opozarjajo oblasti vse, ki se nameravajo začasno ali trajno naseliti v mesto, naj tega ne store, dokler jim stanovanjski urad ni nakazal stanovanja. Kdor bi prišel brez nakaznice za stanovanje v mesto, mu oblasti ne bodo dovolile ostati v njem.

— Premoženje Hrvatskega Sokola preide v upravo ministrstva za ljudsko blaginjo. Hrvatski uradni list objavlja naredbu z zakonsko močjo, po kateri prevzame ministristvo za ljudsko blaginjo v svojo upravo vse premoženje bivšega jugoslovenskega Sokolskega saveza. Že v aprilu je bilo odredeno, da preide premoženje Sokola v državno last.

— Tiralica za Rudolfom Reimannom. Poveljstvo hrvatske letalstva je izdalo tiralico za narednikom Rudolfom Reimannom iz Broda, ki je osumljen soudeležbe pri atentatu na zagrebško telefonsko centralo.

— Racionaliranje pogonskih snovi na Hrvaškem. Pri hrvatskem gospodarskem ministristvu je bil ustanovljen oddelci za racionaliranje pogonskih snovi.

— Podražitev tobaka in soli v Srbiji. Srbska monopolna uprava je zvišala s 1. oktobrom cene cigaret, tobaku, cigaret-nemu papirju in soli.

— Hrvatska gradi sušilnice. Hrvatska vlada je določila 3.000.000 kun kredita za graditve novih in za obratovanje že obstoječih sušilnic. Od ustanovitve samostojne Hrvatske so začeli graditi 16 novih sušilnic.

— Tečajni nemščine v okrožju Trbovlje. V okrožju Trbovlje so organizirale oblasti več tečajev nemščine. V tečaje se je vpisalo 3670 prebivalcev Trbovelj, Hrastnika, Zagorja in Zidanega mosta. Dnevnih tečajev je bilo prirejenih 43, večernih pa 46.

— Jubilej dela. V Krčevini pri Mariboru je praznoval znani kovač in posestnik Janez Alojz Peklar 40-letnico kovaške samostojne obrti.

— Španski poslanik v Zagrebu. Novi španski poslanik na Hrvatskem dr. Gonzales de la Torre je prispel s svojo rodbino v Zagreb in bo te dni izročil poglavitniku dr. Paveliču svoje poverljive listine.

— Razširjeno socialno zavarovanje. Na predlog Korporacijskega ministra je izdal poglavitnik dr. Pavelič zakon o razširjenju socialnega zavarovanja. Ta ukrep je pa samo začasnega značaja, ker pripravlja Korporacijsko Ministristvo novo zakon o obveznem delavskem zavarovanju. Novi zakon bo obsegal tudi pravico do izdatnega starostnega zavarovanja. Poleg tega bo v njem določba, da imajo bolni zavarovanci pravico do bolniških prispevkov skozi 52 tednov, dočim so jih prejemale doslej samo 26 tednov.

— Pogoji za vpis na univerzo in ekonomsko komercialno šolo v Zagrebu. Na obeh visokih šolah traja vpisovanje, kakor smo že poročali, od 1. do 10. oktobra. Prosvetno ministristvo je odredilo, da se ne morejo vpisati osebe nearijskega pokolenja, med tem ko se bodo mogle osebe pravoslavne vere ali pa tiste, ki so spremenile svojo vero, vpisati brez ovir. Do nadaljnjega odločitve pa še velja določba prosvetnega ministristva, po kateri bo mogel polagati izpit samo tisti, ki bo predložil predhodno potrdilo univerzitetnega ustatkega odbora, kakor je ministristvo to predpisalo za izpite v letnem semestru 1941. Za ženske niso uvedene nobene omejitve in se bodo ustatška načela, po katerih naj se ženske predvsem posvečajo materinstvu in gospodinjstvu, začele izvajati glede šol že s prihodnjim šolskim letom.

— Velik uspeh razstave benediških bakrorezov. Včeraj je bila v Benetkah zaključena razstava starih benediških bakrorezov. Razstavljenih je bilo nad 600 umetniških del iz XVIII. stoletja. Razstavo sta obiskala tudi ministri Bottai in Pavolini. Glede na število obiskovalcev je bila razstava velik uspeh. Tri mesece odprto razstavo je obiskalo nad 32.000 ljudi.

— V počastitev spomina, namesto cvetja na grob pokojnemu sošolcu inž. Martinu Vrančarju je poklonil Mr. Pr. B. Andrija-nič iz Novega mesta 100 lir socialni akciji na univerzi v Ljubljani. Iskrena hvala.

— Slovenski čelabari. Pravkar je uredništvo prejelo 9. in 10. številko tega lista, ki ga izdaja Slovensko čelabarsko društvo v Ljubljani. Ko smo prebrali list, smo ugotovili, da je članek zanimivejši od članka. Tako razpravlja Stane Mihelič o »Jesen-skem krmljenju čebel«, urednik o »Življenju čebel pozimi«, Slavko Raič o »Raznih načinih čelabarjenja« in o »Križih in težavah slovenskega prevaževalca«. Zelo zanimiv je članek »Čelabarjenje v okolici Kobariada pred vojno«. S člankom je ohranjen znanec in lep kos zgodovine slovenskega čelabarstva v čitavi za začetnike so priobčena »navodila za čelabarje v septembru in oktobru«. Urednik se v toplih besedah spominja Ivana Sajevica, ki kot 90

— G. Svetozar Vladan Tavčar se je javil. Poročali smo, da se pogreša g. Svetozar Vladan Tavčar, sin znane naše pisateljice ge. Mare Tavčarjeve. Zdaj se je pa javil svojem, da je bil in zdrav. Padel je bil s koleso in se pobil na nogi, da je moral nekaj dni ostati v vasi, kjer se mu je pripetila nesreča.

— Mednarodna železniška konferenca v Zagrebu. V prvem tednu oktobra se zbira v Zagrebu zastopniki državnih železnic Nemčije, Italije, Madžarske, Slovaške, Bolgarije, Rumunije, Grčije, Švedske, Turčije, generalnega guvernerja Poljske in Srbije kakor tudi Mitrope in Mednarodne družbe spalnih vagonov iz Bruslja. Druga železniška konferenca se je pa pričela v Zagrebu včeraj in bo trajala do 9. t. m.

CASA DI ORTOPEDIA "RAL" - ORTOPEDIČNI ZAVOD "RAL"
G. Carraro
Via S. Marta, 25 - MILANO - Telefono 84345
ERNIA senza operazione
Nuovo Otturatore speciale
Contiene in modo meraviglioso qualsiasi forma di ERNIA, anche voluminosa, riducendola ed immobilizzandola in breve tempo.
L'ortopedico autorizzato a norma di legge riceve a:
GORIZIA — Albergo Didic — Giovedì 9 Ottobre
IDRIA — Albergo Tre Corone — Venerdì 10 Ottobre
POSTUMIA — Albergo Leone — Sabato 11 Ottobre
Fiume — Albergo Reale — Domenica 12 e 13 Ottobre
TRIESTE — Albergo Posta — Martedì e Mercoledì 14 e 15 Ottobre
— Piazza Oberdan — v torek in sredo, 14. in 15. oktobra

Praška domača mast
ČISTI IN ZDRAVI RANE
DOBI SE V VSEH LEKARNAH
27 T R. d. št. 2/41

MALI OGLASI
VETNE OGRAJE
Železo - betonske, poljubne oblike, hitra dobava. Za vsa stavbna dela se priporoča. Stavnno podjetje Rudolf Terčelj, prvi novi cerkvi v siški. 1612
POUK
slovenščine, italijansčine, francosčine, nemščine, angleščine po strokovno usposobljenih močeh. Pojasi-ma in prijave od 5.-6. ure popoldne pri: prof. Sid. Jeras, Levstikova ulica 19. 1620
ITALIJANSČINA
in nemščina po solidni metodi. Zvečer in ponedelji. Tudi za začetnike. — Beethovnova ulica 9/1. 1625

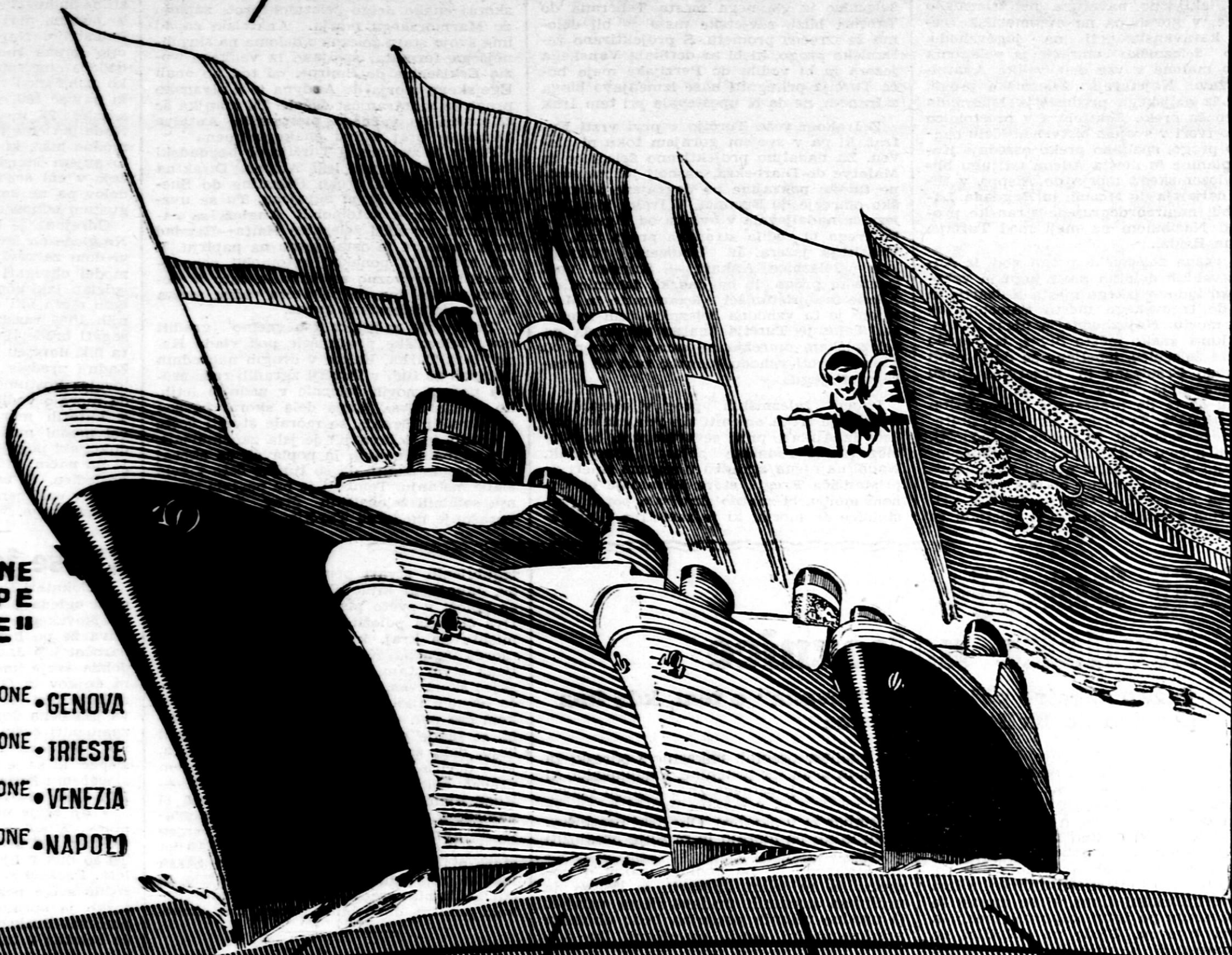
PREVOZNISTVO
Prevoz vsakovrstnega blaga, kuriva, selitve vam izvrši točno, solidno in zanesljivo po solidnih cenah
Prevoznistvo BELČIC, Ljubljana, Vlodavanska cesta št. 4 (telefon št. 28-83) 1338
PRODAM AVTO
Fiat, Topolino, dobro ohranjen za L. 8000. Naslov in upravi »Slovenskega Naroda«. 1621
Otomane
umamo zopet v veliki izbiri na zalogi po zelo konkurenčni ceni. Tapetništvo
E. Zakrajšek, Miklošičeva 34
OTROŠKI VOZICEK
športni, dobro ohranjen, prodam. Naslov v oglaševalnem oddelku »Slov. Naroda«. 1614

Josipina Viktorija Zipkin
roj. Flere
in je bila pokopana v petek ob 2. uri na tamošnjem pokopališču.
Maša zadušnica se bo brala v Ljubljani v frančiškanski cerkvi v ponedeljek 6. t. m. ob 8. uri.
Prebago in dobro rajnico ohranimo v najlepšem spominu.
Ljubljana, dne 4. oktobra 1941.
Žalostni

Travi italiane per tutto il mondo

LE 4 COMPAGNIE DI NAVIGAZIONE DEL GRUPPO "FINMARE" ŠTIRI PAROPLOVNE DRUŽBE GRUPE "FINMARE"

I T A L I A SOC. NAVIGAZIONE • GENOVA
LINEE TRIESTINE PER L'ORIENTE SOC. NAVIGAZIONE • TRIESTE
A D R I A T I C A SOC. NAVIGAZIONE • VENEZIA
T I R R E N I A SOC. NAVIGAZIONE • NAPOLI

Italijanske ladije po celem svetu

Nov „Hamlet“ se nam predstavi

V nedeljo bo uprizorjen „Hamlet“ v novi režiji, novi zasedbi vlog ter novi inscenaciji in z novo scensko glasbo

Ljubljana, 3. oktobra. Uprizoritev Shakespeareovega »Hamleta« v novi režiji, v novi zasedbi vlog ter inscenaciji in z novo scensko glasbo, je dogodek, ki ga bodo znali upoštevati vsi gledališki krogi, posebno pa tisti, ki so zavestno in kritično sledili vsem našim uprizoritvam te igre. Slehera menjava režiserja in zasedbe vlog prinaša nesporno spremembo v podajanju dela. Sicer celota prej ko slej obdriži shakespeareansko tradicijo, a v režiji prof. Sesta, Cirila Debevca in dr. Krefta, je opazno individualno pojmovanje dela, kolikor pač to dopuščajo meje tradicije in sloga.

Režiser dr. Bratko Kreft

Režiser dr. Kreft, ki je napravil svoj doktorat iz Shakespeareologije, je pokazal s svojo prvo režijo Shakespeareove igre »Romeo in Julija«, da je v svojem režiserskem pojmovanju dela pogodil igro s tiste strani, ki jo je tako približala občinstvu, da je z res nenavadnim obiskom in priznanjem potrdilo uspešnost njegovega prizadevanja.

Njegova režija »Hamleta« je zastavljena v isti smeri, glavni smoter ji je podati smisel in vsebino jasno, preprosto in razumljivo, posebno na problematičnih mestih. Naloga režije je med drugim olajšati občinstvu doživljanje in razumevanje velikega Shakespeareovega duha, kjer je za široko ljudsko plast pretežak. Pri tem prizadevanju pa seveda ne sme trpeti zlahtnost umetnine in zdrkniti nje vrednost z umetniške ravni.

Novo scensko glasbo je komponiral operni dirigent D. Zebre, ki je bil tudi že pri igri »Romeo in Julija« dr. Kreftov sodelavec. Odgovornost skladatelja za scensko glasbo ni samo, kar se tiče časovnega zgodovinskega sloga, velika, — večja je, ko gre za pojmovanje vsebinskih zahtev in razpoloženj.

Tragedija danskega kraljeviča Hamleta, usoda njegovega neodločnega značaja, je tako znana, o njej je bilo napisanih toliko kritik in razprav, da jo pozna vsak izobra-

ženec in je odveč, da bi jo znova navedli. Zato omenjam predvsem novo zasedbo vlog.

Kar je občinstvo, ki živi z gledališčem, gotovo že del časa pričakovalo, se je uresničilo: naš igralski mladenič junačkov in ljubimcev, Slavko Jan, je končno postavljen pred njegove umetniške vrednote — sen vseh igralcev — pred Hamleta. Dodeljen mu je bil v času, ki ga smemo šteti pri Janu za dobo igralske dozorelosti. Dokazal jo je tekom zadnjih let, ko je rasel z vlogami Orlifa, don Carlosa, Kwana in Paoja do Romea in Ferdinanda in z raznimi drugimi psihološko bogatimi vlogami iz sodobne dramatike.

Vloga Hamleta je za siehernega igralca korak na vrhunec njegovega ustvarjanja in je najbolj ostro merilo in najtežja preizkušnja njegove umetniške zmogljivosti. Janovo ime pomeni v naši Drami več kot petnajst let igralske izredne nadarjenosti, inteligence ter stremiljivega, uspešnega dela. Kar je vloga Hamleta v mladostni junakiški stroki, to je v nekem pogledu vloga kralja Klavdija v karakterni stroki. Letos ga bo kreiral prvič Ivan Levar in pričakovati smemo, da bo pridružil močnemu lik zločinskega kralja svetlim spominom vrhuncu svojega ustvarjanja: Filipa II., Leara, prezidenta Walterja, Petra Velikega, Glembaja in številnih drugih.

Ofelijo bo podala Vida Juvanova, ki je to vlogo pred nekaj leti že igrala. Po njeni lanskoli Juliji (bila je tudi že druga in zato igralsko vidno bogatejša in zrelejša), bo tudi njena druga Ofelija izredno zanimiva, posebno za tiste, ki umejo razlikovati preobrazbe likov, ki jih povzroči intenzivna poglabitev in izdelanost ter močnost v okvirju nove režije.

V vlogi kraljice bomo videli Miro Danilovo. Kraljica je vloga velikega formata, če tudi nima veliko dramatičnih trenutkov; toda prizor med Hamletom in kraljico v spalnici, spada ne le med najmočnejše prizore v Shakespeareovi dramatiki, temveč je eden izmed najmočnejših v svetovni literaturi sploh, ter prikazuje borbo med nesrečnim sinom in nezvesto materjo. Vloga v novi interpretaciji bo zanimiva zlasti, ker prihaja v Kreftovi režiji erotična stran kraljice bolj do izraza. Mira Danilova je v zadnji sezoni s dvema nastopoma v vlogah mladenostnih mater, Jokačo in grofice Capuletovo pokazala, da obvlada s svojo bogato igralsko izkušnjo tudi že zahtevne stroke, v kateri se je poskušano močno uveljavila.

Laert bo Sever. V kratkem času, odkar je član Drame, se je igralsko opredelil v predstavljajca karakternih junakov in spletkarjev. Kot je mlada igralska moč, je osebnost, ki je nedvomno pridobitev za potenco naše Drame.

Polonija bo dal Ivan Cesar. Pogled na njegovo dosedanje delo, nam nudi polno pisanih likov, predvsem komičnih, a tudi resnih, vsek pa ima sig. priložnosti,

ki je Cesarjeva največja ustvarjalna značilnost in vrtna.

Lipah se nam bo predstavil tokrat v vlogi grobarja, ki je v »Hamletu« ena izmed najznačilnejših figur. Življenjska filozofija tega moža, je v svoji realističnosti, ki zajema najgloblje resnice človeškega bitja, pretresljiva, ker najdejo vse grozotne resnice izraza v preprosti čudi tega moža. Pričakovati smemo, da nam bo Lipah s svojo dobro znano in svojevrstno oblikovalno močjo postavil na oder tip, ki bo zrcalil vsa umetniška svojstva tega igralca. Fortinbrasa bo podal Gregorin, ki je to vlogo na našem oderu že uspešno oblikoval. V vlogi Hamletovega Duha in Prvega igralca bomo pa videli Vladimirja Skrbinskega, ki ga je spoznalo naše občinstvo v zadnjih mesecih kot mnogostranskega igralca.

Nov »HAMLET«! Kulisarna in mizarna delata z vsa paro. Pripravljajo stilizirano dekoracijo, v kateri so združene osnovne prvne arhitektonike za vse različne scenske menjave, ki so mogoče pri naših shakespeareanskih uprizoritvah samo s pomočjo zastorov in s premikanjem posameznih značilnih del. Po načrtih scenografa inž. Franca, pripravljajo dekoracije v slikarni mojster Skružny s svojimi sodelavci. Dekoracije, med katerimi zdvaja Hamlet v neodločnosti, iz katerih ga kliče glas očeta, vloga Duha, v katerih tava on v navidezni Ofeliji v resnični zamačenosti duha; prostore, kjer se šeta klepetavi Polonij in skriva Klavdij za državniškimi besedami nemir vesti, kjer kopije ta grob oba grobarja in filozofirata o vrednosti človeškega življenja in kjer govori Fortinbras močne in navdušene besede zmagovalci vojski...

Kraljevsko modre, sive in črne zavese se gubajo na oderu v slikovite draperije, kakor bi čutile nenavadno razpoloženje in posebno pomembnost svoje prisotnosti pri tej predstavi...

Z odra slišimo pridušeno, a živčno topotanje nog, ki poskušajo izvesti težavno palestro. Jan in Sever vadita pod vodstvom dveh izkušenih mojstrov plemenite floretske umetnosti, svoj dvoboj. Gospod polkovnik Cvetko in gospod Pengov si z ljubeznivo potrpežljivostjo prizadevata uvesti oba duelanta v skrivnostni paradi in fin in čimprej napraviti iz njiju dva smrtna nasprotnika, ki naj bi obvladala čim boljše sekunde, terce, kvarte, batutte in palestre — izpade, napade in spopade, ki jih zahteva igra v odločilnem dvoboju. Tenko in ostro zveni v udarčkih jeklo ob jeklo — korak naprej — umik, korak, izpad —

Čase, v katerih bo zastrupljeni napoj, se svetlikajo v motnem zlatu, cvetje za Ofelijo, rutica in vijolice, ki jih ji trojejo na grob, čakajo, da bodo »nastopile« in odigrali svoje vloge — Kostumi so v pregledu, orožje je nared, nad vsem pa plavajo in se lovijo kakor jame, prekrasne niti poznega poletja Shakespearejevi nežni stih, in udarjajo kakor strele bojevitve besede Fortinbrasa, ki osvaja zemlje. Dušiče osrače, kjer se porajajo naklepi zločinskega kralja in trpka spoznanja kraljeviča Hamleta, prelita v neumirljivo lepoto nje-

govih samogovorov, teh Shakespearejevih umetnin, ki so zaživele v našem jeziku v stihih mojstrskega prevajalca Otona Župančiča. On vrši veliko kulturno poslanstvo s tem, da nam daje postopoma, v čudovitih prevodih, ki jim ni enakih po zlahtnosti blagoslavja in ubranosti ritma in razpoloženja, genijalna dela velikega Shakespeara. Upravnik Oton Župančič je izrekel o »Hamletu« resnično besedo, ko je

dejal, da je to delo resnično ljudska tragedija in predstava.

Nihče ne izrazi, toda vsi čutimo, da je v vzdušju praznik velike stvaritve, nekaj nezrečeno lepega in veličastnega, kar dviga duha v tiste sfere kjer ni gorja, kajti tam je tudi največja bolest lepota in lepota je sreča. Maša Sl.

Naskok na rožniški kostanj

Dozorel je ni, a sezona nabiranja se je že začela

Ljubljana, 4. oktobra. Naši gozdovi so res blagoslovljeni. Njihovo bogastvo mora biti nelzerno, ko vidiš dan za dnem ob lepem in slabem vremenu procesije ljudi, ki se vračajo obloženi iz rožniških gozdov z dračjem, nekateri celo s celimi debli, z gobami, pra-protjo in zadnje čase s kostanjem. To je tisto polje, kjer ni treba sejati, žanjejo pa vsi. Lastniki so po večini prizanesljivi in ne preganjajo nepovabilnih gostov iz svojih gozdov. Sicer bi jih pa bilo tudi zelo težko odgnati, zlasti zdaj ob splošnem naskoku na kostanj. Skoraj na siehernem kostanju trese veje in klati po jezicah vsaj po en nabiralec kostanja. Pod drevesi jih je pa seveda cela vojska.

Kostanj je pri nas mnogo bolj cenjen, kakor vsi drugi gozdni darovi, niti borovnic niso ljudje letos nabirali z večjo vna-mo. »Kostanjarije« je mnogo več kakor gobarije. Letos je sicer nabiranje gob postalo neke vrste ljudsko gibanje, vendar ljudje še vedno bolj cenijo kostanj kakor gobe. Morda ni tako redilen, toda lov nanj je bolj preprost. Kostanj pozna vsak in se mu ni treba bati, da se bo zastrupil z njim, razen tega kostanja ni treba zabe-liti. Lahko se sladkaš z njim bodisi s surovim, kuhanim ali pečenim, a ga ni treba niti soliti.

Kostanjarska vna-ma je pa pri nas vseeno nekoliko prehuda. Vsako leto začno ljudje naskakovati kostanjeva drevesa, ko je kostanj še zelen in se zaprte ježice drže še trdno vej. Divje klestijo po vejah in odpirajo zelene ježice. Sad je še priraščen k ježici in včasih ni niti še povsem razvit. Še povsem bel in mlečen kostanj, ki nima še skoraj nobenih hranilnih snovi v sebi ter je brez okusa, nabiranci nabirajo kakor najzlahtnejši sad. Skode naredijo na-vadno vselej več kakor imajo koristi. Toda ljudje ni mogoče zadržati, da bi ne planili v gozdove, preden kostanj dozori. Preveč težko čakajo na začetek sezone kostanja. Sicer pa pravijo, da je tudi nezrel ko-stanj dober.

Doslej kostanj v naših gozdovih še ni dozorel, zato ga tudi še ni naprodaj na trgu. Sezona v rožniških in golovških gozdovih se je pa že začela. Vendar smemo upati, da bo utegnili dozoreti vsaj malo kostanja, kajti, kakor rečeno, naši gozdovi so blagoslovljeni, njihovo bogastvo je nelz-crno. Kljub še tako velikim množicam, ki naskakujejo rožniške gozdove, je navadno mesec dni dovolj kostanja; »žetev« traja več tednov, kostanjevega drevja je izredno mnogo. Naš kostanj pa ni izvrsten tudi ko

dozori. Cepljenega, zlahtnega debelega ko-stanja sploh ne poznamo. Morda bi kazalo tudi v ljubljanski okolici cepiti kostanje kakor so jih začeli pred leti v Bell Kra-jini. Seveda bi pa morali zlahtna drevesa mnogo bolj varovati kakor uboge kostanje v rožniških gozdovih.

Možu poštenjaku v spomin

Ljubljana, 4. oktobra.

Dva meseca bo že, ko smo spremili Frana Florjančiča z Zal k zadnjemu počitku, pa vendar se še danes sprašujemo številni prijatelji in znanci, če je res, da ga ni več med nami. Redkokdaj živi za kom spomin tako živ in svetel kat ravno za rajnim. Pa kako bi ne?! Ferči je bil zlata duša, kre-menit značaj in vseskozi poštenjak, naj-boljši družinski oče in dragocen prijatelj.

Ko mu je bilo 13 let, je prišel z očetom iz Žužemberka v Ljubljano in postal prava ljubljanska srca. Z žilavo pridnostjo si je po letih ustanovil trgovino z avtopnevmatiko, avtomobili in kolesi ter mehanično delavnico, ki je slovela in uživala velik ugled pri kolesarjih in avtomobilistih. Sam je bil navdušen član in odbornik »SK Savec« in motociklističnega kluba »Ilirijec«. Bil pa je tudi velik prijatelj narave in znano je, da je bil vnet obiskovalec Višnje gore in njene okolice. Višnjani ga imajo v do-brem spominu kot vedno nasmejanega in družabnega izletnika.

In kadar je imel god ali rojstni dan, to je bil največji praznik za njegovo družino, bil pa je tudi pravi sončni dan za njegove prijatelje. Prav na včerajšnji dan bi obha-jal svoj god in 60letnico in spet bi bil lep praznik. Tako smo se ga pa z bolestjo spomnili pri žalni maši.

Bolezen in neutrušena žalost za sinom, ki je neznano kje v vojnem ujetništvu, sta ga iztrgali prežgodaj iz objema ljubljene družine in iz družbe mnogoštevilnih prijate-ljev, ki jih je imel toliko kot le malokdo. Če velja o komu zapisati, da je bil mož, ki v vsem svojem življenju ni nikomur skrivil niti lasu, človek, ki je bil poštenjak in izredna dobitnik, potem velja to zanj. In misel na to posvečenje, nepotolaženim svojim in prijateljem pa uteho. Slava spo-minu moža poštenjaka!

Obnovite naročnino!

Železniško omrežje nove Turčije

Pod vladno Kemala Atatürka je zgradila Turčija mnogo železnic

Turčija je zdaj v trgovini in prometu skoraj izključno navezana na železniško omrežje, v gorah pa na avtomobilske ceste in karavanske poti na jugovzhodu. Turško železniško omrežje je polagoma prodirlo malone v vse dele velike Anatolijske države. Najstarejša železniška proga, vodeča iz azijskega predmestja Istanbula Hajderpaša preko Eskišehira v prestolnico Ankaro tvori v svojem bistvenem delu bagdadsko progo, speljano preko osrednje Konijske planine in mesta Adana na jugu blizu Sredozemskega morja do Aleppa v Siriji in dalje tja do Mosula in Bagdada. Lani so bili namreč dograjene stranske proge med Nasibinom na meji med Turčijo, Sirijo in Beidži.

Zelo važna železniška proga vodi iz Ankare v velikih ovinkih proti jugu in vzhodu preko industrijskega mesta Kalsarije in Siras do trgovskega mesta Samsuna ob Črnem morju. Najvzhodnejša njena točka, znano karavansko mesto Sivas, je postala izhodišče železnice, izpeljane še dalje proti vzhodu do Eršidzana in Erzeruma blizu Kavkaške meje. Nova stranska proga bo speljana od te do prastarega črnomorskega pristanišča Trabzona ali Trapesunta. Toda to je zaenkrat še pesem bodočnosti. Erzerum hočejo Turki zvezati s Trapesuntom, tako da bi ondodni gorski avtomobilski in karavanski promet ne bila več adarna prometna možnost. S tem se Turčija približuje tudi prometni žili Irana, speljani tu

blizu turške meje. Vzhodni del perzijske železnice iz glavnega mesta Teherana do Tabrisa blizu sovjetske meje je bil deloma že izročen prometu. S projektirano železniško progo, ki bi se dotikala Vanskega jezera in bi vodila do Perzijske meje, hoče Turčija pritegniti nase izmenjavo blaga z Iranom, ne da bi upoštevala pri tem Irak.

Z Irakom veže Turčijo v prvi vrsti Eufrat, ki pa v svojem gornjem toku ni plaven. Za nadaljnjo projektirano železnico iz Malatye do Diarbekra, najbolj južnovzhodne turške pokrajine, bo dograjeno železniško omrežje do Bismala. V Iraku bi se železnica nadaljevala v ovinku od Tigrida, od katerega bi vodila stranska proga tudi do Vanskega jezera. Iz Kadisere, južnega konca železnice Ankara — Samsun vodi stranska proga do bagdadske železnice do Adane in s pristanišči Alexandretto in Mersinom je ta vzhodna železnica tudi zvezana. Tako je Turčija znatno obogatela na železniškem omrežju ne samo v smeri od zapada proti vzhodu, temveč tudi od severa proti jugu.

Izmed železniških prog v notranjosti Turčije je treba omeniti novo železnico, vodečo iz Ankare proti severozapadu do premogovne in rudniške oblasti Zonguldak. Nadaljna njena zgradba v severni smeri do pristanišča Ereğli, stare Herakleje ob Črnem morju, bi znatno skrajšala pot iz prestolnice do morja, ki je zaenkrat še nave-

zana na ogromno pentijo do Samsuna in skoraj enako dolgo železnico proti zapadu do Marmorskega morja. Anatolski zapad ima svojo staro železnico deloma na skromnejšega formata, speljano iz velikega vohila Eskišehira do Smirne, od tod po obali Egejskega morja do Adanya in s stransko progo še v notranjost dežele. Tu manjka še železnica do važnega pristanišča Antaleje (Adalijske) prež zalivu enakega imena.

Sirija je zvezana s Turčijo po bagdadski železnici, ob kateri leži Aleppo. Direktna železniška zveza preko Palestine do Sueškega prekopa še ni zgrajena. Tu se uveljavljajo zopet avtomobili. Angleži so nameravali zgraditi železnico Haifa—Bagdad toda ta načrt je ostal samo na papirju. V teh krajih je ponekod avtomobil nenadomestljivo prevozno sredstvo in zato je deloma razumljivo, da nekatera važna mesta še nimajo železniške zveze.

Turčija je začela z vso vmeno graditi nove železniške proge šele pod vladno Kemal Ataturka. Kakor v drugih naprednih državah so tudi v Turčiji zgradili razmeroma največ novih železnic v zadnjih letih, ko so stala vsa javna dela skoraj povsod v ospredju. Seveda so morale stopiti ceste v ozadje in država jih je jela zanemarjati. Pri pogostih nalivih in poplavih se skoraj ne moremo čuditi, da so turške ceste v zelo slabi stanju. Tembolj je pa postala gradnja solidnih železniških prog življenjsko vprašanje moderne Turčije.

Predpisi za francosko modo

Strokovni odbor za modo in obleke po meri pri oblačilni komisiji francoske tekstilne industrije je izdal nedavno naredbo, ki pomeni prvi korak za francosko modno industrijo. Naredba prinaša točno definicijo izraza model, število modelov bo v bodoče omejeno. Za zimsko sezono bo lahko prikazoval vsak modni dom v svoji zbirki največ 100 modelov. Od teh tvori 75 jesensko, 25 modelov pa zimsko kolekcijo. Nadaljnja omejitev se kaže v tem, da lahko modne hiše, ki se pečejo izključno z izdelovanjem damskih in sportnih oblek, prikazuje v eni sezoni največ 30 modelov. Modelov pa ne smejo razstaviti pred 18. avgustom odtodno 20. oktobrom.

Odrejena je tudi obvezna uporaba šipk. Ne glede na število modelov, ki jih pripravljajo doma, mora vedno najmanj en model vsebovati šipke, drugi pa mora biti izdelan izključno iz njih. Pri tretjem modelu mora biti osnovna sirovina til, nadaljnji 10% razstavljenih modelov mora vsebovati broderije, najmanj en model pa mora biti narejen izključno iz klekanih šipk. Zadnji predpis ne velja za specialne izdelovalce kostumov. Končno določa naredba, da morajo voditi vse modne hiše sezname, v katerih morajo biti poimenovali vsi modeli. S tem so urejeni produkcijski pogoji francoske modne industrije na način, ki bo imel gotovo dalekosežne posledice. S tem je obenem zapopoljena vrzel v celotnem načrtu francoske tekstilne industrije.

Kje se je učil Smetana

Malokateri Pražan gredečo po Lillijevi ulici si ogleda pobliže krasno baročno hišo »Čejkovskega« št. 17, čeprav je zelo zanimiva že po kapelici v veži, kjer stoji lep baročni kip Janeza Nepomuka. Ta hiša je dobila svoje ime po znani grofovski rodbini Čejkovi iz Olbramovic in je bila nekoč njihova last. V nji je bila nekoč Prokšcheva glasbena šola, v kateri se je učil tudi znameniti češki skladatelj Smetana. Lastnik šole Josef Prokšch (1794—1864) je bil slepec, ki se je izučil glasbe pri nekoč tudi slovečem Koželuhu, potem je pa ustanovil leta 1830 tu svojo šolo.

V nji se je učilo mnogo odličnih glasbenikov. Mladi Smetana je stanoval takrat v Prazi pri svoji sestrični Pepi Girkovici. To so bila v njegovem življenju zelo težka leta. Prokšchev učenec je postal na priporočilo svoje poznejše Ane Kolářove. Kako težko je spravljal skupaj honorar, da je plačeval Prokšchu dogovorjeno šolnino, priča beležka v takratnem Smetanovem dnevniku: Čeprav sem se dobro zavedal, da ne morem plačati honorarja, sem bil vendar vesel, da bom imel ure glasbene teorije, ki mi je bila prejšnja spanka vas. Ne da bi se sploh zmenil za to, kako bo mmogel plačevati honorar, sem prepustil vse božji volji.

Lisabona je utihnila

Omejitvi porabe mnogih živil na Portugalskem se je pridružil nedavno še vezano gospodarstvo z bencinom. Pogonska zmes se daje zdaj samo lastnikom takih vozil, ki res služijo javnosti. Avtomobilski turisti so povsem ustavljeni. Takoj prvi dan, ko je stopila v veljavo naredba o vezanem gospodarstvu z bencinom odlašano o omejitvi avtomobilskega prometa so samo v Lisaboni prihranili okrog 200.000 litrov bencina, ker je prenehalo voziti približno 20.000 avtomobilov.

Lice Lisabone se je temeljito izpremenilo. Prestolnica Portugalske, eno najživahnnejših evropskih mest je zaenkrat utihnila. Na drugi strani pa seveda posebna lega ob ustju reke Taja in samo nekaj kilometrov od morske obale znatno povečuje prometne težkoče. Kajti velik del prebivalstva stanuje v predmestjih, raztresenih ob reki Taja tja do morske obale. Ljudje so kar naskakovali avtobuse in mnogi so morali čakati po več ur preden se jim je posrečilo priti do pristanišča, da so se mogli po delu vrniti domov.

Nova zgodovina italijanske literature

Nedavno je izšel tretji del Florove zgodovine italijanske literature. V njem je F. Flora obdelal 19. L. Nicastro pa 20. stoletje (Flora—Nicastro Storia della letteratura italiana III. Mondadori 875 strani). Ključ k vsej knjigi so poglavja, posvečena ustanovitvi italijanske literature kritike F. D. Sanctisu in teorije lirčne intence—expresse B. Croce v čigar duhu se deli literatura zgodovina v vrsto konkretnih monografij. Florovo vrednotenje prinaša marsikatero presenečenje, zlasti v tem, da postavlja nad Leopardijevo liriko Francesco Le Grazie Nicastro 20. stoletje prinaša drugo podrobno vsebinsko analizo in je nekakšna antologija. Kljub svoji visoki kritični ravni je bila Florova literarna zgodovina mislj-

na kot srednješolski učbenik. Avtor zagovarja namreč naziranje, naj bodo učbeniki zabavni pragozi, iz katerega dijak po svojih nagnjenjih izbira kar mu najbolj ugađa, obenem se pa tako priči samostojnemu duševnemu delu. Knjiga je okrašena s krasnimi reprodukcijami italijanskih kipar-skih in slikarskih del.

Živalski strici

Uprava holandskega živalskega vrta je morala izdati poseben proglas, da se iščejo strici živali, če je hotela premagati vedno večje težkoče z vzdrževanjem zverinjaka. Naravno, da nobenemu mecenu ni predlagala, naj sprejme k sebi na stanovanje mladega slona ali leva. Zadržuje, da žrtvu je doberotnik nekaj denarja, da morejo potem v živalskem vrtu skozi vse leto rediti to ali ono žival. Kot protuslugo pa dobi tak živalski stric pravico dati svojemu varovancu poljubno ime.

Poziv je takoj naletel na znaten odziv in vnel se je že hud boj za posebno popularne živali. Tako v svojih ponudbah kar tekmujejo med seboj izdelovalci hladilnikov velike premerovne trdnice in filmske družbe, da bi mogle postati strici odtodno očete rodovine belih medvedov. Za strica klopotače se je pa prijaviel neki optik. Nekemu igralcu je zelo všeč tulin. Upanje na dragoceno peresa je premočilo neko priletno gospodinjico, da je dala prednost novejemu farmi.

Naočniki slabe sluh

Zdravnik dr. Thomas Kirby je opazil, da se zmanjša ostrnost sluha pri ljudeh, ki nosijo naočnike. Pojasnilo je tu razmeroma enostavno. Kratkovidni ljudje, ki so brez naočnikov le slabo orientirajo, rabijo bolj druge čute, zlasti sluh, ki se tako poostri. V trenutku, ko pa naočniki odpravijo očesno hipo, postane uho deloma nepotrebno in tako se ostrnost sluha zmanjša.

Franceta Pajka ni več

Ljubljana, 3. oktobra
O Francetu Pajku smo sproti govorili predlanskim v juliju. Zapisali smo, da je mož, ki ga rede polži s svojimi hišicami, torej po poklicu, če lahko tako imenujemo njegov način preživljanja, pač edini med nami in nemara tudi daleč po svetu. V Višnji gori je živel ta mož in klicali so ga »Klofutov Franc«, nemara zato, ker mu življenje s klofutami ni priznalo. Mi smo ga proglasili za Polzevega strica.

Od kar stoji dom na Polzevem, je Francet Pajk preživljal sebe in svojo bolno ženo v glavnem s polzevim hišicami. Doma je imel celo farmo polzev, njihove hišice je zbral in jih lepo obarvane v srebrnih in zlatih barvah nosil na Polzevo, kjer jih je skromno ponujal izletnikom. In malo je bilo prijateljev Polzevega, ki bi ne bili segli po polzevi hišici in stisnili Francetu Pajku nekaj drobiža, da mu olajšajo težko življenje. Tisoči Ljubljancem in izletnikom iz drugih krajev so ga poznali tega vedno nasmejanega dobrodušnega in šegavega moža. Ta in oni je rad z njim malo pokramljal, saj je pa tudi znal Klofutov Franc pripovedovati kaj zanimive zgodbe iz svojega pestrega, križev in težav polnega življenja. Star je bil že 74 let, pa je hodil še vzravan in mladosten kakor fant. In to mu je menda postalo usodno, da je omagal pod težo življenja.

Franceta Pajka ni več med živimi. Po čudnih potih usode je prišel do kraja svoje življenjske poti. Premladostno je bilo njegovo srce za njegova leta. Čudne smrti je umrl mož, ki so ga redili polži s svojimi hišicami. A kaj hočemo, temu je usoda namenila tako, onemu zopet drugačnega smrti. Bil je trpin, pošten, skromen in delaven vse življenje. Kdor ga je poznal, ga bo ohranil v najboljšem spominu!

Mali kmetje in živilske nakaznice

Važno načelno pojasnilo „Prevoda“ o tem, kdo ima pravico do živilske nakaznice

Trebnje, 2. oktobra.
V Ljubljanski pokrajini, posebno na Dolenjskem, je precej kmetovalcev, ki pridelajo manj žita kakor ga potrebujejo za svojo in za prehrano svojih družin. Ti mali kmetje so že od nekdaj navezani na trgovca, pri katerem so nabavljali živiljske potrebščine, posebno moko in kruh. Zlasti so to mali kmetovalci—dinarji s številnimi družinskimi člani, ki so morali že nekaj mesecev po žetvi kupovati moko in kruh pri trgovcu. Glede na določila, da pridelovalec žit ne pripadajo živilske nakaznice in pa da jim bo presežek pridelka uradno odkupljen, se je občina Trebnje s posebno vlogo obrnila na »Prevoda« s prošnjo za pojasnilo, kako je s preskrbo življenjskih potrebščin za malopridelovalce žita. Na to vprašanje je »Prevoda« izdal naslednje načelno važno pojasnilo:

»Pridelovalec krušnih žit pripada za vsakega člana družine 16,5 kg pšenice, oziroma odgovarjajoča količina drugih žit na mesec, v razmerju, ki je določeno z naredbo o ureditvi porabe in prodaje drugega pridelka. (Sl. list 65/83 od VIII. 1941). Z okoliščino so bili razpoložni že obrazci, ki jih morajo izpolniti pridelovalci žit. Mali pridelovalci krušnih žit, ki bodo rabili nakaznice za moko in testenine že v oktobru naj takoj izpolnijo obrazec in jih pošljejo semkaj. Občinski preskrbovalni urad naj v pripombi zabeleži, če je prošilec prejel omenjene nakaznice in za koliko oseb. Občinski preskrbovalni urad pridelovalec ne smejo izdajati nakaznic za moko in testenine, dokler ne dobe od Prevoda odobrenje za vsak primer.«

Istočasno s tem pojasnilom so vse občine prejele potrebno število obrazcev, s katerimi bodo morali pridelovalci žit prositi

za dodelitev osebnih nakaznic z odrezki za moko in kruh ter testenine. Pridelovalci, ki nimajo dovolj lastnega žita, morajo vlagati te prošnje za 2 meseca naprej n. pr. za december že v oktobru. Občinski preskrbovalni uradi pa morajo te prošnje predložiti »Prevodu« najkasneje do 5. vsakega meseca. »Prevoda« bo na podlagi prijav o posevku in pridelku ugotovil, v koliko je prošnjam posebnih pridelovalcem ugoditi. O ugodno rešenih prošnjah bodo občinski preskrbovalni uradi obveščeni. Do dospelja tega obvestila pridelovalcem in njihovim rodbinam ne smejo izdajati osebnih nakaznic za kruh in moko. Načelno se ne bodo obravnavale prošnje onih, ki niso v redu izpolnili prijave o posevkih, dokler ti podatki ne bodo v redu. Posebno opozarja »Prevoda« občine, da strogo pazijo, da pridelovalci pravilno prijavijo število družinskih članov. Prijavitelj morajo število članov, ki v družini stalno živijo, in ki pri družini stalno dobivajo hrano in nikjer ne dobivajo osebnih nakaznic za moko in kruh. K članom je treba šteti tudi stalne posle, ne pa dninarjev oziroma sezonskih delavcev. V pripombi je treba tudi prijaviti od kdaj in za koliko članov družine pridelovalec ni prejel nakaznic za kruh, moko in testenine. Za pridelovalce, o katerih občine smatrajo, da imajo še lastne zaloge, morajo preskrbovalni uradi predlagati, od kdaj naj se dovolijo izdajanje nakaznic. Tudi primer, če je kdo lastni pridelek prodal (razen za seme), je treba v pripombi označiti. Z navedenimi pojasnili »Prevoda« je urejeno tudi vprašanje prehrane za malopridelovalce žit in naj ti takoj vložijo prošnje pri pristojnih občinah odtodno pri njih preskrbovalnih uradih.

tudi izvor njihovega zdravja. Redki so primeri, da morajo živinozdravniki slone zdraviti. Navadno bole slone zobje, drugih boleznih pa skoraj sploh ne poznajo. Priprave za zdravljenje zob pa trajajo pri slonu več dni. Navadno je treba slona poprej omaniti in dobro zvezati. Potrežljiv pacient slon nikakor ni.

Slovaške vraže

Po kmetih na Slovaškem se je ohranilo še mnogo vraž, za katere se pa mladina večinoma ne zmeni več. Praznoverni so v splošnem samo še stari ljudje. Vraže se nanašajo na vse pojave kmečkega življenja. V naslednjem hočemo zabeležiti nekaj najzanimivejših slovaških vraž:

Da bi se dekile ne omožilo, ji odreže prijateljica šop las in jih pritrpi pod splan na reki. Voda las suče in dekile nikoli ne najde ženina. — Med nevihto ljudje prizišajo velike sveče, sezirajo velikončne mačice ali pa molijo evangelij sv. Janeza. Nekateri položijo tudi pred prag sekuro z ostrino navzgor, na njo pa lopato. — Pri iskanju

Orjaška solnčna ura

V Milanu imajo največjo solnčno uro sveta, ki je obenem še kolektor. V Milanu namreč živi arhitekt Portaluppi in sicer v hiši, kjer je stanoval Leonardo da Vinci, ko je ustvarjal svojo znamenito sliko »Zadnja večerja«. Na velikem dvorišču te hiše so vse stene preprežene s čudnimi vzorci ravnih in poševnih, polnih in pikčastih črt. V kotu opazi gledalec tablico, na kateri najde potrebne časovne razlike, ki jih je treba prilepiti ali odšteti, da določi pravi čas. To je namreč slaba stran solnčnih ur, prav tako kakor tudi ta, da ne kažejo, kadar sonce ne sije.

Zato je človeštvo že davno opustilo sončne ure in postalo pri merjenju časa neodvisno od sonca. Naši dnevi in tudi letni časi se že zelo netočno ujemajo s solncem. Toda milanski arhitekt, ki je velik prijatelj solnčne ure, ima krasno zbirko solnčnih, luninih in zvezdnih ur. Moč je vestno in točno preračunal vse, tako da ima lahko prijeten občutek, da živi s svojo ogromno solnčno uro, ki zavzema površino skoraj 200 m², v popolnem časovnem skladu s solncem.

Izmenični tok

Pred 50 leti, 24. avgusta 1891, je bil v okviru mednarodne elektrotehnične razstave v Frankfurtu storjen velik poskus, ki je prepričevalno pokazal, da se da z izmeničnim tokom prenašati električna energija na velike daljave. Ta uspeh je dosegel Oskar von Miller. Električni tok so prenašali iz Lauffena na Neckaru 170 km daleč. Najprej so uporabljali visoko napetost 15.000 voltov. Celotno strokovnjaki so dvomili o uspehu tega poskusa. Bili so prepričani, da je mogoče prenašati električni tok na večjo razdaljo samo mehanično s pomočjo vode, stisnjene zraka itd.

V Lauffenu je imela elektr. napetost 95 voltov in s pomočjo transformatorja se je povečala na napetost na 15.000 voltov, potem pa zopet znižala na 100 voltov. 24. septembra 1891, je začela ta električna naprava prvič delovati in obnesla se je zelo dobro. Delovala je tudi, ko se je napetost zvišala na 25.000 voltov. Ta poskus je odprl pot prenosu električne energije na velike daljave.

Ko sva prispela do vogala Coventy in Leicester Square, mi je dejal:

— Tu bova lahko nemoteno govorila, gospod Pipe. Lahko bi stopila v tale bar, toda zdi se mi, da bo boljše, če ostaneva kar na ulici. Bari so vedno polni ljudi, ki prisluškujejo pogovorom in pogosto kujejo iz njih dobiček.

— Govorite, prijatelj! — sem dejal in napeti sem moral vse sile, da sem prikril nemir, ki se me je pollašal.

— No, torej, gospod Pipe... Usluga zasluži protuslugo, kaj ne? Jaz sem vas včeraj rešil nezahvalnega cigana...

— In jaz sem vam za to neskončno hvaležen. Vaša hvaležnost me zelo veseli, gospod Pipe, toda kupčije so kupčije in jaz sem trgovec. Snoči sem mislil, da pol funta zadostuje za uslugo, ki sem vam jo storil. Potem sem pa razmišljal o tem in prišel do spoznanja, da je to premalo.

— Res je, — sem odgovoril, — vaša usluga je bila vredna najmanj en funt.

Bill Sharper se je smeje ozrl name, potlej je pa zmajal z glavo in odgovoril s hripavim glasom:

— Zelo prijazen ste, toda en funt je še premalo. Vi ste milijonar...

— Šalite se.

— Ne, ne... vem, kaj pravim. Dobro sem poučen.

— Tisti, ki vam je to povedal, je lagal.

— Bomo videli... Danes moram plačati menico

za deset funtov, gospod Pipe, in bil bi vam zelo hvaležen, bi bi mi dali ta denar.

— Deset funtov! — sem vzkliknil. — Deset funtov! — Saj jih nimam pri sebi.

— Če jih nimate pri sebi, se pa vrnite domov, a jaz vas počakam pred vrati.

Spoznal sem, da se tu ne da nič opraviti. Manzana je spregovoril, morda se je celo domenil z Billom Sharperjem. Ta dva tiča sta hotela izsiljevati od mene denar.

Če pade pošten človek v roke takim folotom, lahko pokliče na pomoč policijo. Jaz pa seveda tega nisem mogel storiti. Moral sem ugrizniti v kislno jabolko in tako sem tudi storil.

Vrnil sem se domov. Ker pa ni kazalo praviti Editi o novi pustolovščini, sem se ustavil v drugem nadstropju. Tam sem vzel iz denarnice dva bankovca po pet funtov in se počasi vrnil z njima k Billu Sharperju.

— Evo, tu je denar, — sem dejal in mu stisnil bankovca v roko.

— Hvala, gospod Pipe... Zelo dobri ste... vidi se, da razumete take posle. Na razpolago sem vam. Zvesto služim tistim, ki me dobro plačajo. Sovražim lakomneže, ki se puste raje odreti, kakor da bi šteli denarce. Če me boste še kdaj potrebovali, ne pozabite, da sem vam rade volje na razpolago.

Lahko bi se bil takoj poslovil od tega odvratnega človeka, toda zdlo se mi je pametneje sprejeti ga vsaj za nekaj časa v svojo igro.

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman

Izrabl sem to priliko, in jo popihal iz krčme. Na ulici sem poklical avtotaksi in se dal odpeljati k Editi.

Bil sem končno rešen tega bandita Manzana in tolažil sem se, da mu ne pridem več v roke. Sicer sem bil pa pripravljen na vse.

Ne bil bi okleval, če bi bilo treba uničiti Manzana s pomočjo Billa Sharperja, ki se mi je zdel za take posle zelo pripraven.

Edita je bila še vedno zelo razburjena po prizoru v krčmi.

— Ah, končno si prišel! — je vzkliknila in se mi vrgla v naročje. — Ali si spravil tega odurnega človeka slednjič k pameti?

— Da... dal sem ga aretirati in njegova zadeva je zdaj v redu.

— Kaj te je poznal? —

— Mož je bil nekoč sluga pri mojem očetu. Bil je lopov, ki smo ga morali izročiti roki pravice. Naključje je hotelo, da sva se srečala in poskusil je zastrašiti me, da bi izsilil od mene denar. Izročil sem ga redarju in ga spremil na policijo. Tam sem

zvedel, da so ga itak iskali zaradi tatvine in vloma.

— Kako strašen je bil... Ustrašila sem se ga.

— Pomiri se, draga moja! Nikoli več ga ne boš videla.

— Misliš?

— Prepričan sem o tem.

— Tem boljše.

Nehala sva govoriti o tem. Ne vem, ali mi je Edita verjela ali ne. Videti je pa bila povsem pomirjena.

Jaz pa nisem bil tako pomirjen, ker sem se bal novega srečanja z Manzano. Moj naslov mu ni bil znan, toda ljudje se v Londonu srečujejo, čeprav je mesto zelo veliko. Sicer pa je bilo jasno, da bo storil moj sovražnik vse, da me zopet najde. Uiti mi nisem mogel drugače, kakor da bi čim prej odpoval na Holandsko in vzel s seboj tudi Edito.

Drugo jutro sem vstal zgodaj. Odit sem hotel takoj na kolodvor in kupiti vozna listka.

V hipu, ko sem stopil na hodnik, je pa stopil predme mož, ki se je skrivl za kiosk, kjer so prodajali novine.

Bil je Bill Sharper.

— Oprostite, gospod Pipe, — je dejal in dvignil roko k svojemu predpotnemu klobuku, — ali bi mogel govoriti z vami?

— Zakaj pa ne, dragi moj? sem odgovoril in se delal vselepa, kolikor sem le mogel. — Govorite! Kaj morem storiti za vas?

In mirno sem nadaljeval svoj pot.

Bill Sharper se mi je pridružil.